БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 133 (18.011). ● 10 июнь 1981 йил, чоршанба ● Баҳоси 2 тийин.

Ўрим авжида

ЗОМИН («Совет Ўзбекистони» мухбири). Район хўжаликларида ғалла ўрим-йиғими кун сайин авж олдириляпти. «Ленинград», «Зомин», «Қизил чорвадор» ва «Горний» совхозларининг унумдор ғаллазорларида шу кунларда 50 дан зиёд комбайн тўла қувват билан ишлатиляпти. Донгдор комбайнчилардан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Қобил Тобилов, Сайдулла Шодиев ва бошқалар кунига 10—12 гектар ернинг ғалласини ўриб, донини янчмоқдалар.

Район ғаллазорларида 16 отрядга уюшган 186 комбайн ишлайди. Дон пешмапеш марказий хирмонларга, сўнгра тозаланиб давлат тайёрлов пунктларига жўнатилади. Дон ташишга етарли миқдорда транспорт воситалари ажратилди, қабул пунктлари тахт қилиб қўйилди.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ

ҚАРШИ, 9 июнь. (ЎзТАГ). Қашқадарё область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленуми КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг II пленуми талаблари асосида кадрларни танлаш — жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни янада яхшилаш соҳасида область партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғ. Ғойипов доклад қилди.

Пленум область партия комитетининг партия XXVI съезди қарорларини ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев кўрсатмаларини бажаришга оид тадбирлари комплекс планини тасдиқлади.

КАСАБА СОЮЗ АКТИВЛАРИ ВАЗИФАЛАРИ

9 июнь куни Тошкентда республика касаба союзи активининг КПСС XXVI съезди қарорлари асосида ишлаб чиқариш планларининг бажарилишини таъминлаш, саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотларининг турини кўпайтириш ва сифатини ошириш, аҳолига савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш соҳасида касаба союз ташкилотларининг вазифаларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг секретари В. П. Кузьмин доклад қилди. Йиғилиш қатнашчилари касаба союз ташкилотларининг ишини янада яхшилаш, аҳолининг хилма-хил ва юқори сифатли молларга ва озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган ва ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжларини қондириш учун мавжуд резервлардан тўлароқ фойдаланиш юзасидан конкрет тадбирларни муҳокама қилиб, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақият билан тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга даъват этдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Н. М. Маҳмудова нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

Дўстона алоқалар рамзи

9 июнь куни Ўзбекистон пойтахтида Ҳиндистон граммпластинкаси декадаси очилди. «Граммофон компани оф Индия» фирмаси декадада намойиш қилиш учун халқ ва классик музика, кино-фильмлардан олинган қўшиқлар, замонавий эстрада куйлари ёзилган эллик мингтага яқин диск юборди. Декадани ана шу энг йирик фирма билан биргаликда Бутуниттифоқ «Мелодия» фирмаси Тошкентда ва республиканинг бошқа шаҳарларида ташкил қилди. Ҳиндистон фирмаси шу йилнинг ўзидагина СССРга 250 мингта граммпластинка ва магнитофон кассеталари етказиб беради.

Ҳиндистоннинг СССРдаги элчихонаси маслаҳатчиси К. П. Балакришнан кўргазмани оча туриб бундай деди:

— Ҳиндистон граммпластинкасининг Ўзбекистондаги декадаси Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида кўпдан буён давом этиб келаётган дўстона алоқаларнинг яна бир далилидир. Биз декаданинг кинематографиячилар, ёзувчилар, театр арбоблари, рассомлар дўстлигининг рамзи бўлиб қолган Тошкент шаҳрида бошланганлигидан фахрланамиз.

(ЎзТАГ).

Ғўза парваришини кучайтирайлик!

ЖАСОРАТ МАЙДОНИ

● Бутун куч ва имкониятлар 60 центнерлик маррани эгаллаш учун қаратилмоқда.

● Ҳамма майдонларда белгиланган миқдорда ва бир хил қалинликда кўчат бўлишига эришилса, шунинг ўзи мўл ҳосилнинг дастлабки пойдеворидир. Бунинг учун қандай ишларни амалга ошириш керак?

● ҚҚАССР Элликқалъа районидаги «Москва» совхози пахтачилик бригадасининг бошлиғи Ж. Бекжонова ўз тажрибалари ҳақида ҳикоя қилади.

Мен узоқ йиллардан буён пахтачилик бригадасига бошчилик қиламан. Бригадамиз аъзолари деҳқончилик қилиниб келинаётган ерлардан ҳам, янги ўзлаштирилиб қишлоқ хўжалик оборотига киритилган ерлардан ҳам муттасил юқори ҳосил етиштирмоқдалар, пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятларни шараф билан адо этмоқдалар. Бир мисол. Ўтган йили ҳар гектар майдондан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтардик, ўзим машинада 500 тонна пахта тердим.

Бу йил ҳаётимда яна янги воқеа юз берди. Янги ерда ташкил қилинган бригадага бошлиқ қилиб тайинлашди. Бригадамизга 100 гектар майдон ажратилди. Аъзоларимиз билан маслаҳатлашиб, гектаридан 60 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш мажбуриятини қабул қилдик. Шуни айтиш керакки, пахта майдонимиз қадимдан чорва моллари боқилиб келинган яйлов, органик ўғитлар кўп, бегона ўтлар эса нисбатан кам. Сув муаммоси ҳал қилинган. Етарли техника воситаларига эгамиз. Демак, астойдил меҳнат қилсак, агротехника тадбирларини изчиллик билан амалга оширсак, техникага таяниб, ўғитлардан оқилона фойдалансак, олтмиш центнерлик маррани эгаллашимиз мумкин.

Қорақалпоғистон АССРда баҳор кеч бошланди, ёғингарчилик кўп бўлиб, ер вақтида тобига келмади. Лекин бундан чўчимадик. Аксинча, билим ва тажрибамиз, иш қуролларимизни табиат ўжарликларига қарши қўйдик. Ер етилиши билан чигитни беш иш кунида экиб бўлдик, айни кезда ўсимликнинг тезроқ униб чиқиши ва ривожланишига қулайлик яратиш мақсадида қатор ораларига минерал ўғитлар билан бир вақтда гектар ҳисобига 15—16 тонна чиритилган органик ўғит солдик. Ниҳолларнинг тўла униб чиқишини кутиб ўтирмасдан культивацияни бошладик. Тупроқ қатламини юмшатиб турдик, ёғингарчилик туфайли пайдо бўлган қатқалоқни йўқотдик. Яганани ҳам тез бошладик. Ҳар гектар майдонда 150 минг тупгача соғлом ниҳол қолдирдик.

Шу кунларда нималар қилмоқчимиз? Бош вазифа бегона ўтларни йўқотишдан иборат. Юқорида янги ерда деҳқончилик қилаётганимизни айтдик, бегона ўтлар кам дедик. Бироқ ер суғорилиб чигит экилгач, бегона ўтлар кўпайди, ёғингарчилик оқибатида илдиз отиб, мустаҳкамланиб олди. Уни бутунлай йўқотмай туриб, ғўзаларнинг дуркун ўсишига шароит яратиб бўлмайди. Чунки бегона ўтлар ёш ғўза ниҳолларига нисбатан ўғитларни кўп олади, шохлаб ва барглаб соя ташлайди, тупроқ унумдорлигини пасайтиради. Шуни ҳисобга олиб пайкалларда юқори сифатли культивация ўтказяпмиз, айни кезда чопиқ қилиб, қатор ораларини юмшатяпмиз. Ҳозир пайкалларда чопиқ тракторлари тинимсиз ишлатилиши, чопиқчилар фидокорлик билан меҳнат қилишлари керак. Ҳар куни бир ярим-икки кунлик графикка тенг дала ишларини бажаришимиз лозим. Далаларимизда учта чопиқ трактори ишлаяпти, кунлик топшириқ икки баравардан оширилиб бажариляпти.

Масаланинг муҳим томони бор. Ҳозир ниҳоллар жуда нозик, бегона ўтлар, қатқалоқ бир кун кеч йўқотилса, ниҳолларнинг авж олиши уч-тўрт кунга кечикади, кейинги агротехника тадбирларини ўтказиш ҳам кетига суриладн. Бунга йўл қўймаслигимиз зарур. Қатор ораларининг тупроғи ёш ниҳолларнинг бўғизига қадар юмшатилиб, ҳамиша майин ҳолда сақланиши лозим. Шунда ниҳолларнинг ўсиб, ривожланиши тезлашади. Механизаторларимизнинг ҳар бири кунига 5—6 гектар майдондаги ниҳолларга сифатли ишлов беряпти. Қаторлар чопиқчиларга бириктиб чиқилди, улар туп сони, карталарнинг тоза ҳолда сақланиши учун масъулиятлидирлар.

Яқинда мутахассислар, тажрибакорлар иштирокида барча карталарни кўздан кечириб чиқдик, тупроқни лабораторияда анализдан ўтказдик. Гап шундаки, унумдор қатламда минерал ва органик ўғитлар анча камайиб қолган, бори ҳам қуйи қатламга чўккан, ниҳолларнинг илдизи озуқани тўла ололмаяпти. Шунинг учун зудлик билан озуқа бериш керак. Чопиқ тракторларига озиқлагич аппаратлар ўрнатдик. Ҳар гектарига 200 килограммгача азот, фосфор, калий ўғитларини 12—15 тонна органик ўғитларга қориштириб, илдиз системасига яқинлаштириб қатор ораларига соляпмиз. Натижада ниҳоллар яхши баҳраманд бўляпти, ўсиш, ривожланиши тезлашяпти. Бу йилги шароитни ҳисобга олиб, йиллик ўғит нормасини ўтган йилдагидан 15 кун олдин беришга қарор қилдик.

Ўғитлар қатор ораларига солиниши билан иш битмайди. Уни тупроққа қориштириш, бунинг учун культивацияни ва чопиқни кучайтириш керак. Сифат биринчи ўринга қўйилгандагина кутилган натижага эришилади. Бу культиваторларнинг ишчи органлари мукаммал бўлсин, карталарнинг четлари, уватларнинг қирғоқлари, дарахтларнинг ости ҳам юмшатилсин, бир супра жой, бир уя ҳам юмшатилмасдан қолдирилмасин, дегани. Сифат комиссияларининг аъзолари механизаторлар, чопиқчиларга талабчанликни кучайтирмоқлари даркор.

Ниҳоят, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ўт очмоғимиз керак. Тажриба шуни кўрсатдики, касалликлар ва зараркунандалар пахта ҳосилдорлигини 20 процентгача камайтиради. Демак, улар вақтида йўқотилса, шунча пахта тежаб қолинади. Ҳашаротлар асосан уватларда, бегона ўтлар орасида, дарахтларнинг остида жон сақлайди ва кўпаяди. Шу кунларда барча профилактик чораларни қўллаб, касалликлар ва ҳашаротларни батамом тугатмоғимиз шарт. Уларни қириб ташлаш ва касалликларни йўқотишга юз сўм маблағ сарфласак, келгусида минг сўмлик қўшимча пахта оламиз. Жойларда махсус постлар тузиш, уларнинг фаолиятини кучайтириш керак.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ғалабанинг гаровидир. Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари вазиятни ҳисобга олиб дала ишларида зарбдор меҳнат қилишлари зарур. Демоқчиманки, сабабсиз дала ишларида қатнашмаган, кунлик нормани бажармаган бирор киши бўлмасин, аксинча, ҳамма бир ярим— икки норма бажаришга эришсин!

Афсуски, айрим жойларда меҳнат интизоми бузиляпти, колхозчилар, совхоз ишчиларининг баъзилари дала ишларида актив қатнашмаяпти, «қўл учи»да иш қилаётганлар, далага кеч чиқиб, эрта қайтаётганлар йўқ эмас. Ниҳоллар парвариш, ўғит талаб қиляпти, ўғитлар омборлар, дала шийпонлари ёнида қалашиб ётибди. Лекин вақтида қатор ораларига солинмаяпти. Айрим жойларда карталарни бегона ўтлар босиб кетган. Бу нуқсонларни ўзимиз тузатмасак, мўл ҳосилга пухта замин яратмасак, четдан биров келиб қилиб бермайди-ку! Нима сабабдан чопиқ тракторларининг талай қисми бекор туради? Нега механиклар, слесарлар, токарлар — ремонтчилар уларни вақтида созлаб, дала ишларига чиқармайди? Оталиқ ташкилотлари шу кунларда пахтакорларга ёрдам бермасалар, қачон ёрдам берадилар? Ўзбекистонда ҳамма пахтакор! Шундай экан, ҳаммамиз бир жон, бир тан бўлиб ғўза парваришини кучайтирайлик, ҳар бир колхоз, совхоз, районда юксак мажбуриятимизни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштиришга мустаҳкам замин яратайлик!

Бригадамиз аъзолари астойдил меҳнат қилиб, 60 центнерлик «оқ олтин» хирмони кўтариш учун курашаверадилар.

Жамила БЕКЖОНОВА,

Қорақалпоғистон АССР Элликқалъа районидаги «Москва» совхози пахтачилик бригадаси бошлиғи, СССР Олий Совети депутати.

Аэродромда кутиб олиш.

МОСКВАГА ВИЗИТ БИЛАН КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Жазоир Халқ Демократик Республикаси Президенти, Миллий Озодлик Фронти партиясининг бош секретари Шадли Бинжадид 8 июнь куни расмий дўстлик визити билан Москвага келди.

Аэродромда Ш. Бинжадидни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

СОВЕТ—ЖАЗОИР МУЗОКАРАЛАРИ

9 июнь куни Кремлда Совет — Жазоир музокаралари бошланди.

Музокараларни Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев.

Жазоир томонидан — Жазоир Халқ Демократик Республикасининг Президенти, Миллий озодлик фронти (МОФ) партиясининг Бош секретари Шадли Бинжадид, МОФ партияси Марказий Комитетининг аъзоси, партия Марказий Комитети ташқи алоқалар комиссиясининг раиси С. Хофман, МОФ партияси Марказий Комитетининг аъзоси ЖХДРнинг СССРдаги элчиси Л. Якер, МОФ партияси Марказий Комитетининг аъзоси, молия министри М. Х. Яла, МОФ партияси Марказий Комитетининг аъзоси, планлаштириш министри А. Брахими олиб бормоқдалар.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтаётган музокараларда ҳозирги халқаро вазиятнинг актуал проблемалари, шу жумладан Яқин ва Ўрта Шарқдаги, Ўрта денгиз райони ва жаҳоннинг бошқа баъзи районларидаги аҳвол кўриб чиқилди.

АҚШ бошчилигидаги империалистик доираларнинг агрессив авантюристик йўли халқаро вазиятни ғоят мушкуллаштираётганлиги, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигига таҳдид қилаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Совет Иттифоқи, деб уқтириб ўтди Л. И. Брежнев, тинчликни мустаҳкамлаш ва кескинликнинг юмшатилишини сақлаб қолиш сиёсатини ана шу милитарлаштириш ва агрессия йўлига қарама-қарши қўймоқда. Барча тинчликсевар кучлар бу сиёсатни кенг қўллаб-қувватламоқдалар ва маъқулламоқдалар. КПССнинг XXVI съездида тинчлик борасида кўрсатилган ташаббус ва илгари сурилган таклифлар ҳақида кўп мамлакатларда баён қилинган фикрлар буни тасдиқлайди. Совет Иттифоқи халқаро кескинликнинг кучайтирилишига йўл қўймаслик, кескинликнинг юмшатилишини сақлаб қолиш, бу жараённинг тобора ривожланишини таъминлаш учун бундан буён ҳам зўр сабот билан ишлашга, Ер юзида ишончли ва мустаҳкам тинчлик сари амалда интилаётган барча кучлар билан ҳамкорлик қилишга қатъий қарор берган.

Ш. Бинжадид КПССнинг XXVI съезди илгари сурган ташқи сиёсий программага, Совет Иттифоқининг тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш, халқларнинг озодлик курашини қўллаб-қувватлашга қаратилган изчил йўлига ижобий баҳо берди.

Яқин Шарқдаги аҳвол муҳокама қилинган пайтда АҚШнинг ошкора экспансиячилик йўлига ва Кэмп-Дэвид сепарат битимига таянувчи Исроилнинг агрессив ҳаркатлари кучайганлиги бу ерда янги қуролли можаро чиқариш хавфини вужудга келтиради, деб қайд этилди. Исроилнинг Ливандаги иғвогарлик хуружлари ва Исроил авиациясининг Ироқ пойтахти Бағдодга босқинчиларча қилган ҳужуми буни яққол исбот этади.

Ҳар икки томон Яқин Шарқда вужудга келган аҳвол Яқин Шарқ можаросини бартараф қилиш ишини боши берк кўчадан олиб чиқиш йўлида коллектив бўлиб ҳаракат қилиш жуда муҳим эканлигини тасдиқлайди, деб ишонч билдирди. КПССнинг XXVI съездида, деб таъкидлади Л. И. Брежнев, Яқин Шарқ масаласи юзасидан барча манфаатдор томонларнинг, шу жумладан Фаластин озодлик ташкилотининг иштироки билан махсус халқаро конференция чақириш ҳақидаги таклиф илгари сурилган эди. Кўпгина араб мамлакатларида бу таклиф ҳақида ижобий фикрлар баён қилинди. Ана шу таклиф Яқин Шарқ можаросини бартараф қилишнинг реал йўлини очиб беради.

Форс кўрфази районидаги аҳвол хусусида шу нарса таъкидлаб ўтилдики, АҚШ ва бошқа империалистик давлатларнинг аралашуви бу районда тинчлик ва осойишталикни жиддий хавф остида қолдиради. Ш. Бинжадид Жазоир Совет Иттифоқининг Исроил агрессияси оқибатларини тугатишга, регионда барқарор ва осойишта вазият вужудга келтиришга қаратилган таклифларини қўллаб-қувватлайди, деди.

Ўрта денгиздаги аҳволга доир баъзи масалалар юзасидан фикрлашиб олиш вақтида бу районда кескинликнинг ҳамма омилларини йўқотиш ва тинчлик ҳамда халқаро хавфсизлик манфаатларини кўзлаб Ўрта денгиз давлатлари ўртасида самарали ва тенг ҳуқуқли ҳамкорликни ривожлантириш зарур эканлиги уқтириб ўтилди.

Музокаралар давом эттирилади.

(ТАСС).

МУСТАҲКАМ ЗАМИН

Янгиқўрғон районидаги «Нанай» совхози картошкакорлари 95 гектар майдондаги экинни меҳр билан парвариш қилмоқдалар. Бу ишда механизаторлардан Қурбон Шокиров, Раҳматулла Аҳмедов, Комилжон Ҳакимов, Аҳмад Холмирзаевлар намуна кўрсатишяпти.

Экиш олдидан ҳар гектар майдонга ернинг ҳолатига қараб 10—15 тоннадан маҳаллий ўғит солинганлиги учун ҳам картошканинг авжи баланд.

Экин қатор ораларига дастлабки ишлов бериш пайтида чопиқ тракторларига лапка қўйиб ишлатилди. Сўнгра совхозда яратилган дискали борона — мослама билан чопиқ ўтказиб, тупроқ шиббаланди. Шу тариқа мўл, арзон ва сифатли картошка етиштиришга эришилади. Бир центнер картошка етиштириш учун 6 сўм маблағ сарфлаш белгиланган. Бу билан маҳсулот таннархи ўтган йилга қараганда 2 сўмга арзонлаштирилади.

А. ОТАЖОНОВ.

СЕМИРТИРИШ ҲИСОБИГА

Нарпай райони чорвадорлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Қабул пунктларига 868 тонна бўрдоқи гўшти етказиб берилиб, олти ойлик план адо этилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 198 тонна кўпдир. Бу муваффақиятга «Октябрь», «Победа». «Правда» колхозлари чорвадорлари, айниқса, катта ҳисса қўшдилар.

Район чорвадорлари бу муваффақиятга қорамолларни сўқимга боқиш эвазига эришдилар.

Чорвадорлар йиллик маррани эгаллаш учун барча резерв ва имкониятлардан моҳирлик билан фойдаланмоқдалар.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Республикадаги қурилиш ва монтаж ташкилотларининг коллективлари КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш йўлида зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Шу йилнинг беш ойи мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8 процент кўп капитал маблағ ўзлаштирилди ва қурилиш-монтаж ишлари бажарилди, 657 минг квадрат метр уй-жой, 6032 ўқувчига мўлжалланган мактаблар, 4440 ўринли мактабгача тарбия болалар муассасалари, 330 ўринли касалхоналар, 750 нафар беморни қабул қиладиган поликлиникалар ишга туширилди, 14 минг гектардан кўпроқ суғориладиган янги ерлар ўзлаштирилди. Чорвачилик ва паррандачилик объектларида иш суръатлари ошди.

Республикадаги асосий пудратчи министрликлар ва идораларнинг шу йил январь-май ойларида бажарган ишларини қуйидаги кўрсаткичлар акс эттириб турибди (процент ҳисобида):

биринчи устун — тайёр товар қурилиш маҳсулотининг реализация қилиниши, иккинчи устун — май ойида қурилиш-монтаж ишлари расчёт ҳажмининг бажарилиши, учинчи устун — январь-май ойларида қурилиш-монтаж ишлари расчёт ҳажмининг бажарилиши, тўртинчи устун — 1980 йилнинг январь-май ойларига нисбатан 1981 йил январь-май ойларида қурилиш-монтаж ишлари расчёт ҳажмининг бажарилиши:

Қурилиш министрлиги	63	102	100,1	104
Қишлоқ қурилиши министрлиги	48	98	101	109
Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	173	111	107	104
«Главташкентстрой»	78	100	100	101
Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	64	108	110	113
«Госкомводстрой»	74	110	108	107
Автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш министрлиги	85	115	111	112
«Главсредазирсовхозстрой» (Ўзбекистон ССР территорияси бўйича)	75	104	107	107
«Узколхозстрой»	60	106	106	105

Республикадаги барча асосий пудратчи министрликлар ва идоралар қурилиш ва монтаж ишларининг расчёт ҳажми юзасидан беш ойлик планни бажардилар. Бироқ, келтирилган кўрсаткичлардан кўриниб турганидек, баъзи министрликлар тайёр товар қурилиш маҳсулотини реализация қилиш планини бажармадилар, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги эса май ойида қурилиш-монтаж ишлари расчёт ҳажми планини бажара олмади. Уй-жойлар, мактаблар ва мактабгача тарбия болалар муассасалари қурилишининг қолоқлиги жиддий ташвиш туғдирмоқда.

Кўпгина тармоқ министрликлари асосий фондларни ишга тушириш суръатларини пасайтириб юборган. Бир қатор областлар, шаҳарлар, районларда халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш учун мўлжалланган енгил саноат, озиқ-овқат саноати, пахта тозалаш, маҳаллий саноат, гўшт ва сут саноати объектларининг қурилиши орқада қолмоқда. Андижон ип-газлама комбинатининг Марҳамат, Пахтаобод, Чуалмадаги филиалларининг, Жиззах шаҳрида нон заводи ва музхона қурилишида, баъзи бир бошқа корхоналар қурилишида қолоқликка йўл қўйилди.

Июнь ойида асосий фондларни, ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жойлар, маданий-маиший объектларни ишга тушириш соҳасида катта программани бажаришга тўғри келади. Бунинг учун моддий-техника ва ишчи ресурсларини ишга тушириладиган объектларга иложи борича кўпроқ жамлаш, қурувчилар ва монтажчиларнинг меҳнатини тўғри ташкил қилиш, улар қабул қилган юксак социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши учун барча шарт-шароитларни яратиб бериш зарур.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари, уларнинг қурилиш бўйича штаблари ишга тушириладиган объектларда ҳар ўн кунда, зарур бўлган вақтда эса ҳар куни бажарилган иш натижаларини ўз мажлисларида кўриб чиқиб, белгиланган топшириқлар ва графиклардан орқада қолишни тугатиш юзасидан оператив чоралар кўришлари, йилнинг биринчи ярмида ишга тушириладиган барча объектларнинг сўзсиз фойдаланишга топширилишини таъминлаш учун қурилишдаги коммунистларнинг ва қурилиш барча қатнашчиларининг масъулиятини оширишлари лозим.

ҚАШҚАДАРЁДА ҒЎЗА ГУЛЛАДИ

Қўриқ Толлимаржон районидаги «Навбаҳор» совхози чўлқуварлари бу йил кенг пахта майдонларининг ҳар гектаридан 39 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга аҳд қилдилар. Улар барча агротехника тадбирларини изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Ғўза қатор ораларида сифатли культивация ўтказиляпти, ўсимлик минерал ва органик ўғитлар қоришмаси билан озиқлантириляпти. Бу йил суғориш ўтган йилдагидан анча олдин бошланди. Натижа қувончли бўлаётир. Жўра Мехлиев, Турсун Қулмуродов, Қурбон Дўланов, Ғайрат Хушвақтовлар бошлиқ бригадаларга қарашли майдонлардаги ғўзалар шоналаб, гуллай бошлади. Бу бригадаларнинг чўлқуварлари 45 центнерлик ҳосил маррасини эгаллаш учун дала ишларини соат сайин кучайтирмоқдалар.

Райондаги 32-, «Ленинобод» совхозларининг комплекс ишлов берилаётган ғўзалари ҳам гулга кирди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЖАНГОВАРЛИК МЕЗОНИ

МАТБУОТ ОБЗОРИ

Ўн биринчи беш йилликнинг КПСС XXVI съездида белгилаб чиқилган жуда катта иқтисодий ва социал ривожланиш режалари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия съездига Ҳисобот докладида баён этилган қоида ва хулосалардан келиб чиқадиган вазифалар совет кишиларининг она-Ватанимиз бахт-саодати йўлидаги, унинг кучқудратини ошириш учун ижодкорлик руҳи билан суғорилган меҳнатига беқиёс суръат бағишламоқда. Газеталаримиз халқ хўжалик планларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдиришда партия комитетларига актив кўмаклашиб, халқимизни ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва иш сифатини яхшилашга тобора тўла сафарбар этишга муносиб ҳисса қўшаётир.

КПСС XXVI съезди материалларини меҳнаткашлар ўртасида кенг пропаганда қилишда **Фарғона область «Коммуна»** газетасининг редакцияси хилма-хил формалардан, матбуот жанрларидан самарали фойдаланмоқда. Съезд ғояларини пропаганда қилишни кучайтириш мақсадида янги рубрикалар очилди. «Иқтисодий билимлар мактаби» рубрикаси остида анчагина ўқимишли, жойлардаги ижобий тажриба чуқур таҳлил қилинган мақолалар эълон қилинди. Киров районидаги «Москва» колхозининг ўн биринчи беш йилликдаги иқтисодий ва социал ривожланиш режалари ҳақида ҳикоя қилувчи қўш саҳифа, Олтиариқ районидаги «Ленинизм» колхозида меҳнатни звено методи асосида ташкил этиш тажрибасини оммалаштиришга бағишланган материаллар газетхонларда чуқур таассурот қолдирди.

Ўн биринчи беш йилликда Амударёнинг қуйи оқимида йирик пахтачилик ва шоликорлик районларини барпо этиш жадал суръатлар билан давом эттирилади. **«Совет Қарақалпақстани»** газетаси ўз саҳифаларида шу соҳадаги ишларни ёритишга бағишланган материалларга тобора кенг ўрин бераётгани айниқса қувончли. «Беш йиллик маршрутлари бўйича» рубрикаси остида ўн биринчи беш йилликнинг йирик объектлари, ирригация иншоотларидаги бунёдкорлик ишлари ҳақида ҳикоя қилиб борилмоқда. Олимлар, мутахассислар, ишлаб чиқариш илғорларининг КПСС XXVI съезди илгари сурган режалар асосида Автоном Республика меҳнаткашлари олдида турган вазифаларга бағишланган давра суҳбатларини ташкил этиш редакция фаолиятида яхши анъанага айланди.

Партия съезди қарорларини амалга ошириш учун социалистик мусобақани тобора қизитаётган меҳнаткашларнинг ғайрат-шижоати ҳақида ҳикоя қилувчи корреспонденциялар, лавҳа ва очерклар, репортажлар **«Хоразм ҳақиқати»** область газетаси саҳифаларида кўринарли ўринларда бериб борилмоқда. «Йиллик план — 7 ноябрга» рубрикаси остида мусобақа пешқадамлари ҳақидаги ахборотлар, ишлаб чиқариш илғорларининг материаллари кенг ўрин олаётир. Газета съезд материалларини пропаганда қилишни жойлардаги сиёсий-ташкилотчилик иши билан боғлаб олиб бормоқдаки, бу ҳам материалларнинг сафарбарлик кучини ошираётир. «Хоразм ҳақиқати»нинг кўчма редакцияси районлар, йирик ишлаб чиқариш корхоналари ва колхозларда бўлиб, илғорлар тажрибасини ёритишга бағишланган ҳамда ишдаги айрим камчиликларни принципиал танқид қилувчи материаллар билан чиқмоқда. Урганч районидаги Охунбобоев номли колхоз бригадири, район партия комитети бюросининг аъзоси Раҳим Бобожоновнинг «Коммунистнинг ўрни олдинги сафда» мақоласи ўзининг ўткир публицистик руҳи, даъваткор кучи билан, область коммунистлари ва меҳнаткашларини съезд қўйган вазифаларни сидқидилдан бажаришга чорлаши билан ажралиб туради.

Ўртоқ Л. И. Брежнев съездга Ҳисобот докладида хўжалик ишларининг натижалари, экономикани омилкорлик билан, тежамли юритиш учун масъулиятни ҳамиша чуқур ҳис этиш лозимлиги хусусида гапириб, шундай деган эди: «Совет халқи вужудга келтирган ғоят катта потенциалдан омилкорлик, тўла самара билан фойдаланилмоғи учун масъулиятни ҳис этиш керак». Шу талаб нуқтаи назаридан қарайдиган бўлсак, **«Ферганская правда»** область газетаси бир қатор ибратли ишларни амалга ошираётганлигини кўрамиз. «Қишлоқда иқтисодий иш», «Меҳнат интизоми мустаҳкамлансин», «Иқтисод ва тежамкорлик», «Хўжаликка раҳбарлик даражасини оширайлик» —булар газета саҳифаларида эълон қилинган айрим бош мақолаларнинг сарлавҳалари, холос. Газета тахламларини кўздан кечирганда, унинг саҳифаларидаги материалларда ана шу ғоялар чуқур очиб берилганлигини, хўжаликни юритиш тажрибаси ва бу ишдаги камчиликлар съезд талаблари асосида чуқур, ҳар томонлама пухта таҳлил қилиб чиқилаётганлигини кўрамиз. Газетада «Хўжасизликка қарши ўт очайлик» рубрикаси остида ўткир, принципиал танқидий материаллар тез-тез бериб борилаётир.

Наманган район «Учқун», Янгийўл район «Янгийўл», Чуст район «Чуст ҳақиқати», Марғилон шаҳар «Марғилон ҳақиқати» сингари кўпгина газеталарнинг саҳифаларида ҳам ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, тежамкорлик, омма ўртасида ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий ишларни такомиллаштириш проблемаларига доир материаллар кўплаб эълон қилинмоқда. Съезд ўртага қўйган вазифаларнинг жойларда қанчалик адо этилаётганига ижодий муносабат билдириш, уни чуқур ва планли тушунтириб бориш — шу куннинг бош мавзусига, газеталарнинг жанговарлик мезонига айланиб бормоқда.

Айни вақтда, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съезди қарорларини бажаришга меҳнаткашларни сафарбар этишда оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг ролини ошириш юзасидан Қашқадарё область партия комитетининг иши тўғрисида»ги қарорида таъкидлаб ўтилганидек, партия XXVI съезди қарорларини меҳнаткашларга чуқур ва планли равишда тушунтириб беришда айрим газеталар ҳануз етарли иш олиб бормаётирлар. Уларнинг ишида изланиш ва ижодкорлик, жойлардаги ишларнинг аҳволини мукаммал таҳлил қилиш маҳорати етишмайди.

Айрим ҳолларда меҳнат коллективлари ҳаётидаги ўткир проблемаларни четлаб ўтиш фактлари ҳам юз бермоқда. Шундай ҳам бўлмоқдаки, баъзи газета редакциялари ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан ўзлари бошлаган ишларга эътиборни сусайтириб қўймоқдалар. **«Андижанская правда»** газетаси саҳифасида областнинг ўн бир илғор ишчиси, қурувчи ва транспортчиси шу беш йилликда ўн бир йиллик топшириқни бажариш ташаббуси билан чиққан эди. Афсуски, газета редакцияси ана шу қимматли ватанпарварлик ҳаракати издошларининг фидокорона меҳнатини изчил, мунтазам ёритмаётир. **«Сирдарё ҳақиқати»** область газетаси саҳифаларидаги материалларни кўздан кечириш шундан далолат бермоқдаки, редакция коллективи ўн биринчи беш йилликнинг беқиёс бунёдкорлик ишларини, қўриқ область меҳнаткашларининг оммавий мусобақасини ёритишда етарли ижодкорлик кўрсата олмаётир. Газета саҳифаларида ишлаб чиқариш илғорларига озми-кўпми минбар берилади. Лекин бу материалларда съезд қарорларини амалга ошириш учун жойларда вужудга келган ялпи кўтаринкилик руҳи, меҳнат коллективларида орттирилган ижобий тажриба тўла очиб берилмайди.

Маълумки, КПСС XXVI съездида партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг меҳнаткашларни ўн биринчи беш йиллик планларини бажаришга сафарбар этиш юзасидан сиёсий-ташкилотчилик ишига жуда катта талаблар қўйилди. Бу мавзу газеталарнинг ҳар бир сонидан муносиб ўрин эгаллаши лозим бўлгани ҳолда ҳозирча кўпгина газеталар юзаки, зерикарли материаллар бериш билан чекланмоқдалар. Бир қатор газеталарда совет турмуш тарзи етарли, чуқур, таъсирчан пропаганда қилинмаётир. Съезднинг сафарбар этувчи руҳи остида жойларда вужудга келган ялпи кўтаринкилик, тобора кенг авж олиб бораётган социалистик мусобақа газеталаримиз саҳифаларида ўзининг тўлақонли ифодасини топмаётир. **Иштихон район «Колхоз ҳаёти»** газетасида ҳануз кўпдан-кўп қарорлар, мурожаатлар, маълумотлар эълон қилинмоқда. Газета саҳифаларида коммунистларнинг активлиги, ишлаб чиқаришдаги авангардлик роли тўлақонли очиб берилган материаллар ондасондагина учрайди.

Илғор тажрибаларни ҳамма жойда кенг жорий этиш, партия ва хўжалик раҳбарлигининг усул ва услубларини такомиллаштиришда матбуот партиянинг қудратли, таъсирчан қуролидир. Юксак иш самарадорлиги ва сифати учун социалистик мусобақанинг янги формаларини кенг ёритиш, ўн биринчи беш йилликда ўн йиллик ва ундан ҳам кўпроқ йиллик топшириқларни бажариш мажбуриятини олган ишлаб чиқариш илғорларининг ташаббусини кенг ёйиш, бир хил шароитда турлича натижаларга эришаётган коллективларнинг ишини қиёсий таҳлил қилиш матбуотимизнинг муҳим вазифасидир.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планини муддатидан аввал бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади:

Хўжайли райони (район партия комитетининг секретари П. Холмуротов, район ижроия комитетининг раиси Д. Файзуллаев, район комсомол комитетининг секретари П. Авезжонов, бош пилла қуритиш корхонасининг директори Э. Матсапаева).

Қўнғирот райони (район партия комитетининг секретари Қ. Абдиров, район ижроия комитетининг раиси С. Матчонов, район комсомол комитетининг секретари Ю. Шарипов, пилла қуритиш бош корхонасининг директори А. Юсупаева).

Қораўзак райони (район партия комитетининг секретари С. Канёзов, район ижроия комитетининг раиси Ж. Сирожитдинов, район комсомол комитетининг секретари А. Камолов, пиллачилик катта агрономи Н. Зарекова).

Шовот райони (район партия комитетининг секретари Р. Тоҳиров, район ижроия комитетининг раиси О. Хайитбоев, район комсомол комитетининг секретари П. Султонов, пилла қуритиш бош корхонасининг директори Т. Матчонов).

Амударё райони (район партия комитетининг секретари Н. Қурбонбоев, район ижроия комитетининг раиси Б. Қурбонниёзов, район комсомол комитетининг секретари А. Тожимуротов, пилла қуритиш бош корхонасининг директори Ш. Пиримбетова).

Ленинобод райони (район партия комитетининг секретари Ё. Қурбонов, район ижроия комитетининг раиси А. Полвонниёзов, район комсомол комитетининг секретари М. Реимбоев, пилла қуритиш бош корхонасининг директори У. Оташева).

Чимбой райони (район партия комитетининг секретари Х. Жумамуротов, район ижроия комитетининг раиси Б. Абибуллаева, район комсомол комитетининг секретари Б. Мамбетмуродов, пилла қуритиш бош корхонасининг директори У. Жуманиёзов).

Урганч райони (район партия комитетининг секретари М. Жуманазаров, район ижроия комитетининг раиси Ш. Матниёзов, район комсомол комитетининг секретари Д. Ражабов, пилла қуритиш бош корхонасининг директори Х. Кенжаева).

Фарғона райони (район партия комитетининг секретари А. Акбаров, район ижроия комитетининг раиси А. Сатторов, район комсомол комитетининг секретари И. Муқадасов, пилла қуритиш бош корхонасининг директори Ш. Умурзоқов).

ҚАШҚАДАРЁ. Толлимаржондаги 7-насос станцияси қурилишида «Каршистрой»нинг 6-қурилиш-монтаж бошқармаси коллективи катта бунёдкорлик ишларини амалга оширмоқда. Қурувчилар бугунгача пландагидан 80 минг сўм кўп, яъни 260 минг сўмлик иш бажардилар. Суратда: бошқарманинг илғор монтажчиси Андрей Орлов. Ш. Шаропов фотоси. (ЎзТАГ).

СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШЯПТИ?

ИШДАН КЎРА БАҲОНА КЎП

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

Кейинги йилларда Қорақалпоғистон автоном республикасида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш кўлами анча ўсди. Шу билан бирга автомобиль хўжаликларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланди. Транспорт сони кўпайди. Моддий-техника базасининг мустаҳкамланиши ремонт муддатларини қисқартириш, ремонтлараро муддатни узайтириш ва шу йўл билан янги маршрутлар очиш, план-топшириқларни ошириб бажариш имконини бермоқда.

Шуни айтиш кифояки, кейинги йилларда автоном республиканинг ўзида 4 та типовой автовокзал қурилиб, ишга туширилди. Янгидан 33 та автобус маршрутлари очилди. Шундан 19 таси колхоз ва совхозларга олиб боради.

Бироқ аҳолига транспорт хизмати кўрсатишни янада яхшилаш учун мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланилмаяпти. Автобус ва таксомотор паркларида меҳнат интизоми бўшаштириб юборилганлиги, талабчанликнинг йўқлиги яққол кўзга ташланмоқда. Автохўжаликларнинг раҳбарлари план кетидан қувиб, транспорт воситаларини сақлаш, уларда санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиш каби муҳим ишларни унутиб қўймоқдалар. Бунинг устига хавфсизлик техникаси эътибордан четда қолмоқда, ҳайдовчилардан йўл ҳаракати қоидаларига қатъий риоя қилиш талаб қилинмайди.

19-автохўжаликка борганимизда дарвоза олдида «90—35 КПГ» номерли автобусга кўзимиз тушди.

— Бу автобус нега маршрутга чиқмаган?

— Каробкаси йўқ. Шунинг учун олти ойдан буён бекор турибди, — деб жавоб қилди механик Собирбой Давлетов.

— Олти ойдан буён ишламаётган бўлса, нима учун дарвоза олдида турибди?

Автобаза раҳбарлари бирор маънили жавоб қайтара олишмади. Механик билан суҳбатимиз тугамасданоқ Нукус — Чимбой маршрутига чиққан «87 — 84 КПГ» номерли автобус автобазага қайтиб келди. Техник жиҳатдан носозлиги учун у маршрутдан чиқарилган эди. Бу ерда 5 та автобус эҳтиёт қисмлар йўқлиги сабабли бир йилдан буён қишда қор-ёмғир остида, ёзда жазирама иссиқда турибди. «ЛИАЗ-667» маркали «76—18 КПГ» номерли автобус капитал ремонтдан чиқарилган бўлишига қарамай, бир марта ҳам маршрутга чиққани йўқ.

Нукусдаги таксомотор паркида 9 та такси машинасининг давлат номери йўқлигини кўриб, ҳайрон бўлдик. Бу машиналарнинг номери қаёққа кетганлигини катта диспетчер Султон Шерниёзов ҳам, навбатчи механик Жақсилик Берекбоев ҳам айтиб бериша олмади. Бу ерда арзимаган техник камчилиги бўлган машиналар 10 кунлаб, 20 кунлаб жорий ремонт қилинмоқда. Ҳатто айрим техник жиҳатдан соз машиналар ҳам ҳайдовчи йўқ деган баҳона билан маршрутга чиқарилмаган.

Чимбой районидаги 40-автокорхонада тартиб-интизом шу қадар бўшашиб кетганки, баъзи маршрутларга бирорта ҳам машина чиқарилмайди, айрим маршрутларга эса нормадан зиёд автобус юборилади. Биз Чимбойда текшириш ўтказган кунимиз Чимбой — «Қорақалпоқ» совхози, Чимбой — «Қурапиа», Тахтакўпир — Ленин номли совхоз, Қораўзак — «Маданият» совхози маршрутларида автобус қатнови бутунлай тўхтатиб қўйилганининг гувоҳи бўлдик.

Нукус шаҳридаги хўжалик ҳисобидаги автовокзалда ҳеч қандай тартиб ўрнатилмаган. Бу ердан 17 маршрут бўйича автобус қатнайди. Лекин ҳар бир маршрутдаги автобусларнинг тўхташ жойи белгилаб қўйилмаган. Автобуслар дуч келган жойда тўхтайверади. Автовокзал бошлиғи Қайпан Нуримбетов ишни яхши ташкил эта олмагани шундан ҳам кўриниб турибдики, бу ердан кетаётган ҳар бир автобусда 15—20 нафар билетсиз йўловчини учратиш мумкин.

Биз ана шу камчиликларни кўрсатиб, суҳбатлашганимизда 19-автобус парки директори Ж. Тожимуродов, Нукус таксомотор парки директори О. Иброҳимов, Чимбойдаги 40-автокорхона директори П. Пирленов ўртоқлар турли баҳоналарни рўкач қилдилар. Энг асосий сабаб шундаки, автоном республикада пассажирларга хизмат кўрсатиш устидан назорат бўшашиб кетган.

Кези келганда Тошкент шаҳридаги 2-, 5- ва 10-авторемонт заводлари машиналарни сифатсиз ремонт қилаётганлигини ҳам таъкидлаб ўтиш керак. Масалан, Тошкентда ремонт қилинган «ЛАЗ-695» маркали «17—60 КПГ» номерли автобус Нукусга келтирилгандан буён ҳали маршрутда бирор кун тўла бўлгани йўқ. Унинг ишлагандан кўра ремонтда турган пайти кўпроқ бўляпти. Бунинг устига эҳтиёт қисмлар вақтида етказиб берилмаётганлиги ишнинг белига тепмоқда. Чунончи, «РАС-2203» маркали микроавтобуслар анчадан буён ишлатиляпти. Лекин улар учун ҳали ҳам эҳтиёт қисмлар келтирилгани йўқ.

Автоном республика шаҳар ва районларида, колхоз ва совхозларида 123 та маршрут бўйича автобус қатнамоқда. Ана шу маршрутларда 1188 та бекат бор. Афсуски, уларнинг кўпчилиги талабга жавоб бермайди, ободонлаштирилмаган. 560 дан ортиқ автобус бекатида на соябон, на скамейка бор. Номигагина тўхташ жойи. Тўрткўл автоном республикадаги йирик шаҳарлардан бири бўлишига қарамай, бу ерда ҳалигача автовокзал қурилмаган.

Аҳолига транспорт хизмати кўрсатишда йўл қўйилаётган бу камчиликларни тез бартараф этиш керак.

Е. ЕРМАНОВ,
«Совет Қорақалпоғистони» газетаси бўлим мудири,
Е. ДУКЕНБОЕВ,
Қорақалпоғистон область касаба союзлари советининг инструктори,
Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ТАЖРИБА КОМБИНАТИ

● ГАВАНА. Куба пойтахти яқинида қанд пишириш чиқиндиларидан қоғоз ишлаб чиқарувчи тажриба комбинати ишга туширилди. СССР ва ЧССРнинг техника ёрдами билан қурилган бу корхона ҳар куни 34 тонна юксак сифатли қоғоз ишлаб чиқара олади.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ИНСТИТУТ ЮБИЛЕЙИ

● СОФИЯ. Бу ерда машинасозлик марказий институти ўзининг 25 йиллигини нишонлади. Болгарияда машинасозлик соҳасида етакчи илмий-тадқиқот марказининг коллективи фан ва техника муваффақиятларини ишлаб чиқаришга тез жорий этиш йўлида кўп иш қилди.

ЯНГИ ТЕХНОЛОГИК ЕЧИМ

● БЕРЛИН. Лейпциг округидаги «Эльба» иссиқлик электростанцияси саноат чиқиндиларини атмосферага тозалаб чиқариш учун қўшимча иншоотлар қуришдан воз кечди. Лейпцигдаги энергетика институти олимлари ишлаб чиққан янги технологиянинг жорий этилиши бунга имкон беради. (ТАСС).

ХИЁНАТКОРЛИК ҲАРАКАТИ

БАҒДОД, 8 июнь. (ТАСС). Ироқ революцион қўмондонлиги кенгашининг бугун бу ерда берган баёнотида хабар этилишича, 7 июнь маҳаллий вақт билан соат 18 дан 37 минут ўтганда Исроил самолётлари Ироқнинг ядро объектларига зарба уриш мақсадида Бағдодга ҳужум қилган.

Баёнотда ҳужумнинг оқибатлари ва ядро комплексининг шикастланиш даражаси хабар қилинмаган.

ВАШИНГТОН, 8 июнь. (ТАСС). АҚШ давлат департаменти эълон қилган баёнотда Исроил кеча Р. Рейган маъмуриятини Ироқдаги атом реакторига осмондан ҳужум қилганидан хабардор этганлиги айтилади. Давлат департаментининг вакили Д. Фишернинг уқтиришича, олинган маълумотларга қараганда, Исроил Ироққа ҳужум қилиш учун Қўшма Штатлар юборган самолётлардан фойдаланган.

Оқ уй матбуот секретарининг ўринбосари Л. Спикс Исроилнинг осмондан Ироққа ҳужум қилганлиги тўғрисида президент Р. Рейганга хабар берганлигини тасдиқлади.

НЬЮ-ЙОРК, 8 июнь. (ТАСС). Жаҳон ҳамжамияти Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг Ироқдаги ядро объектларига вахшиёна ҳужум қилганлиги тўғрисидаги хабардан жуда қаттиқ ташвишга тушди. К. Вальдхаймнинг расмий вакили журналистларга БМТ Бош секретари шу ҳужум билан боғлиқ бўлган хабарларни эшитиб, жиддий хавотирликка тушганлигини айтди.

ҚУРОЛЛИ ИҒВОГАРЛИКЛАР

ЛУАНДА, 9 июнь. (ТАСС). Ғайри қонуний равишда оккупация қилиб турилган Намибия территориясидан ҳаракат қилаётган Жанубий Африка Республикасининг армияси Ангола Халқ Республикасига қарши қуролли иғвогарликларни давом эттирмоқда.

26 майдан 3 июнгача бўлган давр ичида ирқчилар Ангола гражданларидан 31 кишини ўлдирганлар, 36 кишини жароҳатлантирганлар, деб хабар беради Ангола Халқ Республикаси Мудофаа министрлигининг бу ерда эълон қилинган баёнотида. Рейган бошлиқ Америка маъмуриятининг ошкора мадади билан, дейилади Ангола Халқ Республикаси Мудофаа министрлигининг баёнотида, Претория ҳар куни ангол халқига қарши жиноий ҳаракатлар қилиб, шу тариқа ўз режимининг агрессив, фашистик характерини намойиш этмоқда.

АХР ҳукумати халқаро жамоатчиликнинг диққат-эътиборини Африкадаги тараққийпарвар давлатларга ЖАР хавф солаётганлигига яна бир бор қаратади. Ҳукумат дунёнинг ҳамма халқларига мурожаат этиб, Африка жанубини жиноий апартеид режимидан халос қилиш учун курашда жипслашишга ва бирлашишга чақиради.

Америка маъмурияти жаҳоннинг турли районларида ҳарбий васваса вазиятини кучайтирмоқда. Вашингтонда АҚШ ҳукумати Саудия арабистонига электрон кузатиш ва бошқаришнинг энг янги системаси — «АВАКС» билан жиҳозланган беш самолётни етказиб бериши эълон қилинди.

Суратда: «АВАКС» системаси билан жиҳозланган самолёт.

АП—ТАСС фотоси.

ҒАРБИЙ ЕВРОПА

ПЕНТАГОН РАКЕТАЛАРИГА ҚАРШИ

НЬЮ-ЙОРК. Ғарбий Европада Вашингтон ва НАТОнинг қитъада ўртача олисликдаги Америка ракета-ядро қуролини жойлаштириш тўғрисидаги қарорига қарши ҳаракат кучаймоқда, деб хабар беради ГФР, Голландия ва Данияга бориб келган Эн-Би-Си телекомпаниясининг мухбири.

Ана шу визит якунларига оид репортажда бундай ёвузларча қарор дарҳол Ғарбий Европа жамоатчилиги қаршилигига дуч келди, деб уқтириб ўтилади. Бўлиб ўтган кўплаб норозилик намойишларининг қатнашчилари Европада ядро қуролларини кўпайтириш ўрнига уларни қисқартириш тўғрисида музокаралар олиб боришни талаб қилмоқдалар, деб таъкидлайди Эн-Би-Си. Мухбир Голландияда жамоатчилик фикрини сўраб билиш давомида савол-жавоб қилинган кишиларнинг салкам 70 проценти ракеталар жойлаштирилишига қарши фикр билдирганлигини эслатиб ўтади. Бельгияда ва ракеталарнинг жойлаштирилишига қарши чиқаётган Англияда ҳам, жумладан, турли сиёсий партиялар орасида урушга қарши кайфият кучаяётганлиги уқтириб ўтилмоқда.

МУДҲИШ РЕЖАЛАР

АҚШ маъмуриятининг химиявий қуролининг янги турларини яратиш ва ишлаб чиқариш ҳамда шу қуролнинг анча қисмини Ғарбий Германия территориясида жойлаштириш режалари ГФР жамоатчилигининг кенг доирасини ғоят ташвишлантириб қўйди.

Мюнхенда Ғарбий Германиянинг таниқли олими химик ва жамоат арбоби Альфред Шремпфнинг «Химиявий қурол — химиявий уруш» номли китобчаси нашр этилди. Шу китобчада уқтириб ўтилишича, 1980 йилдаёқ АҚШда заҳарловчи ҳарбий моддаларнинг энг янги турларини ишлаб чиқарувчи заводлар қуриш учун кўп миқдорда маблағ ажратилган.

А. Шремпф Американинг химиявий қуролини аҳоли зич яшайдиган ГФР территориясида жойлаштириш ғоят хавфли эканлигини уқтириб ўтади. Шу қуролни ташиш вақтида рўй берган салгина авария фожиали оқибатларга сабаб бўлади, деб ёзади автор.

(ТАСС).

ХИТОЙ БОШ МИНИСТРИНИНГ САФАРИ

ХХР Давлат Кенгашининг Бош министри Чжао Цзияннинг Бангладешга қилган визити тугади. Бундан аввал у Покистон ва Непалга борган эди.

Маҳаллий сиёсий обзорчилар Чжао Цзияннинг Даккага қилган визитини шарҳлаб, Бангладеш президенти Зиёур Раҳмон фитначилар қўлида ҳалок бўлганидан атиги бир ҳафта ўтгач у Даккага келганига эътиборни жалб қилмоқдалар. Бу ерда уқтириб айтишларича, президентнинг қурбон бўлишига олиб келган фитнага Хитойнинг «даҳлдор эмаслиги»га Бангладеш томонини «ишонтириш» мақсадида шу сафар уюштирилди. Аммо фитнага бошчилик қилган генерал-майор А. Манзур мамлакат жанубида ҳаракат қилаётган хитойлик сепаратчилар билан ва маочи террорчиларнинг ташкилотлари билан мустаҳкам алоқа боғлаб келганлиги бу ерда ҳеч кимга сир эмас.

«ТИНЧ ДИПЛОМАТИЯ»

Фельетон

«Вашингтон пост» газетасида Арт Бухвальднинг фельетони босилиб чиқди. Унда Америка маъмуриятининг инсон ҳуқуқлари ҳақидаги масалада тутган йўли танқид қилинади.

* * *

«Инсон ҳуқуқлари» сўзи ҳозирги маъмуриятнинг кўнглини айнитадиган сўзлар қаторига киради. «Инсон ҳуқуқлари» бизнинг иттифоқчиларимиз кўпчилиги билан муносабатларимизда беҳад қийинчиликлар туғдирмоқда.

Яқиндагина президент Рейган томонидан номзоди давлат секретарининг инсон ҳуқуқлари масалалари бўйича ёрдамчиси лавозимига кўрсатилган Э. Лефевр конгресс комиссиясига кўрсатма бера туриб, бу масалага ёндашишнинг энг яхшиси — «тинч дипломатиядир», деб айтди. Бошқача қилиб айтганда у ёки бу ҳукумат кўрсатмаси билан амалга оширилаётган сиёсий репрессиялар, қийноқ ва қатл этишларни овоза қилишнинг нима кераги бор. Бизга дўст давлатни ноқулай аҳволга солиб қўймаслик учун бу хусусда шовқин кўтармаслик керак, бўлмаса у кўздан ёш оқизадиган газ тайёрлашни бизга эмас, бошқаларга буюртма қилиши мумкин.

Рейганнинг янги «тинч дипломатия»си қуйидагича амалга оширилиши мумкин, деб тахмин қилиш керак:

— Жаноби олийлари, — сиз билан маҳфий гаплашишим мумкинми?

— Албатта, жаноб давлат секретари. Ҳўш, хизмат?

— Сизнинг пойтахтингизда қўшинларингиз томонидан бутун бир қишлоқ бор аҳолиси билан, хотин-қизлар ва болаларни ҳам қўшиб ер билан яксон қилинган эмиш, деган нохуш миш-мишлар юрибди.

— Сал секинроқ, жаноб давлат секретари! Гапингизни эшитиб қолишлари мумкин... Ўша қишлоқ коммунист партизанлар билан тўлиб кетган эди ва одамларга сабоқ беришимизга тўғри келди.

— Қўшма Штатларда ўйлашларича бу воқеадан сиз анча ҳаяжонланганга ўхшайсиз. Чунки ўша қишлоқнинг йўқ қилиб юборилиши Америка матбуоти саҳифаларига тушиб қолди.

— Бу воқеани ким ошкор қилганлигини биламиз, чора кўриб қўйилди.

— Сиз ўтган ҳафта Вашингтонда «Кордиа» газетаси собиқ редактори ўлдирилганлигини назарда тутяпсизми?

— Секинроқ, жаноб давлат секретари, эҳтимол ушбу хонада ҳам гапимизни тинглаш учун ўрнатилган қурилма бордир. Қулоғингизга айтиб қўяқолай — ҳа, мен айнан шу воқеани назарда тутяпман.

— Сиз ўз оппозициянгиздаги раҳбарлар билан Қўшма Штатлар территориясида ҳисоб-китоб қилмайсиз деб умид қиламиз.

— Бизнинг бошқа чорамиз йўқ эди. Редактор мамлакатимиз шаънига доғ туширди.

— Марҳамат, овозингизни унча кўтарманг, жаноби олийлари. Бизнинг суҳбатимиз бировга маълум бўлиб қолишини истамайман. Мен ана шу қотиллик ҳақида гап бошлаган эканман, бу фақат сизнинг армиянгизни модернизациялашни хоҳлаётганимиз туфайлидир. Лекин сизнинг ҳукуматингиз қотилликка даҳлдор эканлиги аниқлангудек бўлса, конгресс ҳарбий ёрдам кўрсатишга монелик қилиши мумкин. Ўз мамлакатингизда бутун бир қишлоқни ер юзидан бутунлай йўқ қилиб юбориш бошқаю, сизнинг авторитар сиёсатингизни АҚШ территориясига кўчириш бошқа.

— Мен, сиз, американликларни асло тушунмайман! Биз коммунизм ва терроризмга қарши курашга уриняпмиз, сиз бўлсангиз АҚШда қандайдир бир бемаъни редакторни ўлдирганимиз учун шовқин кўтаряпсиз. Мен сизнинг ҳукуматингизнинг инсон ҳуқуқларига нисбатан муносабати ўзгарган, деб ўйлабман.

— Нима қилаётганингиз билан ишимиз йўқ. Фақат уни ими-жимида қилиш керак. Биз фақат бир нарсани — сизнинг ваҳшийликларингиз ҳеч бўлмаганда биз конгрессдан сизга бериладиган ёрдамни маъқуллатиб олгунимизга қадар ошкора бўлмай туришини хоҳлаймиз.

— Ўйлашимизча, бундан кейин сиз бизнинг роҳибаларни ҳам қийнамаслигимизни талаб қилсангиз керак!

— Биз имкони йўқ нарсани талаб қилмаймиз. Биз сиз ўз турмуш тарзингизни ўзгартиришингизни асло истамаймиз. Лекин биз бу нарсалар телевидение орқали кўрсатилмаслигини лозим деб биламиз. АҚШда шундай одамлар ҳам борки, улар бизнинг инсон ҳуқуқларига нисбатан янги сиёсатимизни камситишга уринмоқдалар.

— Мен сизни тушундим. Ички ишлар министрига суҳбатимиз ҳақида айтсам бўладими?

— Уни хабардор қилиб қўйиш керак, деб ўйлайман. Лекин марҳамат, бу ҳақда бошқа ҳеч кимга оғиз очманг. Инсон ҳуқуқлари ҳақида гап кетганда АҚШ позициясини қанча кам одам билса, ҳаммамиз учун шунчалик яхши!

(ТАСС).

Совет Ўзбекистони. Редакция почтасидан

ЎН ЕТТИ ФАРЗАНДЛИ БАХТЛИ ОИЛА ҲАҚИДА ҲИКОЯ

ҲАЁТИМИЗ КЎРКИ

МАМЛАКАТИМИЗДА минглаб кўп болали оилалар бахтли ҳаёт нашидасини сурмоқдалар. Оқдарё районининг «Янгиобод» колхозида яшовчи кўп болали она Асалой Эралиевани бутун область яхши танийди.

— Юқори Ровот қишлоқлик Алибой ака билан Асалой опа шу ерда туришади, — деди қўшниларидан бири бизга унинг уйини кўрсатиб юборар экан. Асалой опа бизни очиқ чеҳра билан кутиб олди. Унинг ўз турмушидан умуман, фаровон ҳаётдан мамнун эканлигини пайқаш қийин эмас эди. Бахтиёр оиланинг соҳибаси бўлмиш Асалой Эралиеванинг 17 фарзанди (етти нафар ўғли, ўн нафар қизи) бор.

— Тўнғич фарзандим дунёга келганига ҳам 30 йил бўлди, — деди қаҳрамон она. Ҳозир Маҳбузининг беш нафар фарзанди бор. Раҳима ҳам турмуш ўртоғи билан тинч ҳаёт кечиряпти. Шерали Тошкентдаги махсус милиция мактабида ўқимоқда. Сожида полиграфия билим юртида таҳсил кўрмоқда. Мавжуда ўнинчи синфни битириб, колхоз кутубхонасининг мудираси бўлиб ишлаяпти. Нурали ҳам 10-синфни битириб, колхозда тракторчилик қиляпти. Бегали, Фурқат, Бибинисо, Нодира, Насиба, Набижон, Мансуржонлар мактабда таҳсил кўрмоқдалар. Гулчеҳра, Комила, Валижонлар эса болалар боғчаси ва яслисида тарбияланишмоқда. Катта оиланинг энг кичик фарзанди беш ойлик бўлди.

Асалой Эралиева ҳозир ҳам меҳнат қилади. Пахта йиғим-теримида фаол қатнашади. Йилига икки-уч қути қурт уруғи олиб, унинг ҳар бир қутисидан етмиш-саксон килограммдан пилла олади.

Оила бошлиғи Алибой Эралиев қирқ иккинчи йил июлида ўз хоҳиши билан 17 ёшида она-Ватанни душмандан ҳимоя қилишга отланди. Новгород, Харьков ва бошқа ўнлаб шаҳарларни немис-фашист босқинчиларидан озод қилишда қатнашди. Унинг жанговар хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Урушдан иккинчи группа инвалиди бўлиб қайтди. Инвалид бўлса-да, колхозда меҳнат қилди. Бу катта оиланинг кичик бир таржимаи ҳоли, холос. Бироқ, айтиш керакки, оила таржимаи ҳолини янада бойитиш ва безатиш ҳали олдинда. Ҳар бир фарзанднинг ўзига хос завқи-шавқи, биографияси бўлиши, одамларни ҳаяжонга солувчи қирралари бўлиши турган гап. Бунга Асалой опа ва Алибой аканинг ишончлари комил. Чунки фарзандлари меҳнатсевар, одобли бўлиб ўсишмоқда.

Кўп болали бу оилага партия ва ҳукуматимиз катта моддий ёрдам беряпти. Халқ депутатлари Оқдарё район Совети ижроия комитетининг қарорига кўра, 1981 йилда бир минг сўм кредит берилди. Колхоз правлениеси эса сигир берди. «Бизда меҳнат қилган сира кам бўлмайди, — деди қаҳрамон она. Уй-рўзғор буюмларимиз етарли. Енгил автомашинамиз бор. Эл қатори яхши яшаб келмоқдамиз».

Ҳақиқатан ҳам ўн етти фарзанднинг онаси айтганидек, давлатимиз кўп болали оналарга ҳар томонлама ғамхўрлик қилмоқда. Бу оила фарзандларининг саломатлиги шифокорлар назоратида Улар мактабда, куни узайтирилган группаларда, ясли ва боғчаларда тарбияланишмоқда. Асалой опа фарзандларини тарбиялашдаги, уларни соғлом, ҳалол ва меҳнатсевар қилиб ўстиришдаги хизматлари учун бир неча бор ҳукуматимиз мукофотларига сазовор бўлган. Унинг кўксини «Қаҳрамон она» медали безаб турибди.

Бахтиёр турмуш кечираётган Асалой ва Алибой Эралиевлар оиласига чиндан ҳам ҳавасингиз келади. Булар минглаб бахтли совет оилаларининг биридир.

Т. ШОМИРЗАЕВ,

Самарқанд области.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»га ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

УРГУТ РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— Партия XXIV съезди колхозида яшовчи Исмоиловнинг хати текширилди ва хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланди.

Ҳозирги кунда автобус ўз маршрути бўйича қатнамоқда. Йўлларга кўрсаткичлар ўрнатиш ва соябонлар қуриш район йўл қурилиш-ремонт участкасига топширилди. Колхоз правлениеси Навоий матлубот жамияти билан биргаликда колхоз марказида полиз ва гўшт маҳсулотлари билан савдо-сотиқ қиладиган иккита дўкон очишга киришди.

Ҳаммом қуриш юзасидан лойиҳа-смета ва қурилиш ҳужжатларини тайёрлаб, уни зудлик билан бошлаб юбориш вазифаси колхоз правлениесига топширилди.

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

«Китоб шаҳридаги «Гўзал» универмаг магазини сотувчилари харидорлар ҳақидан уриб қолмоқдалар. Шаҳардаги колхоз бозорида чайқовчиликка йўл қўйиляпти». (Китоблик бир группа газетхонлар хатидан).

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИ хатдаги фактларни текшириш юзасидан рейд ўтказиб, редакциямизга шундай мазмунда жавоб йўллаган:

— ОБХСС ходимлари жамоатчилик билан биргаликда Китоб район матлубот жамияти савдо точкалари ҳамда «Гўзал» универмаги бўйича рейд ўтказди.

Рейдда шу нарса аниқландики, «Гўзал» универмагининг трикотаж бўлими сотувчиси Холбиби Узоқова икки харидорни 56 тийинга алдаган. Тўпланган материаллар тергов бўлимига топширилди. Х. Узоқова вазифасидан четлатилди.

Бундан ташқари газетхонлар хатида Китоб шаҳридаги колхоз бозорида чайқовчиликка йўл қўйилаётгани, милиция органлари бунга қарши кураш олиб бормаётгани ҳам хабар қилинган эди. Китоб район ички ишлар бўлими чайқовчиликка қарши қандай кураш олиб бораётгани юзасидан текшириш ўтказилди. Район ички ишлари бўлими бошлиғининг буйруғига кўра, Китоб шаҳридаги колхоз бозорида махсус оператив группа тузилган. Бу группа жамоатчилик билан биргаликда шанба ва якшанба кунлари бозор территориясида рейдлар ўтказиб турибди.

Ўз навбатида область БХСС бўлими район территориясида харидорларни алдаш ва улар ҳақига хиёнат қилиш каби иллатларга ҳамда чайқовчиликка қарши курашда амалий ва методик ёрдам кўрсатиб келмоқда.

Саҳифада ўқинг:

- КЎП БОЛАЛИ ОИЛА БОШЛИҚЛАРИНИНГ ҚАЛБ СЎЗЛАРИ
- ҲЕЧ КИМ, ҲЕЧ НАРСА УНУТИЛМАЙДИ
- ХУШМУОМАЛАЛИК — ИНСОН ОДОБИНИНГ ЗИЙНАТИДИР
- ХАЛҚИМИЗГА ЧИРОЙЛИ ЛИБОСЛАР ЕТКАЗИБ БЕРИШДА ҲИССАМИЗ БОРЛИГИДАН ХУРСАНДМИЗ, ДЕЙДИ ОПА-СИНГИЛ НИЁЗОВАЛАР

Муомала хусусида газетхон мулоҳазалари

БИР ОҒИЗ ШИРИН СЎЗ

АВТОБУСНИНГ олдинги ўриндиғида оёқларини чалиштирганича ўтириб, қўлидаги қандайдир журнални варақлаб кетаётган йигит навбатдаги бекатлардан бирида олдинги эшикдан оппоқ сочли қария чиқиб келганини кўрди-ю, атрофга қаради. Кўрсаки, ҳамма ўринлар кексалар ва болали аёллар билан банд. Йигит эринибгина ўрнидан турди. Чолга эмас, узоқларга қараганча тўнғиллаб қўйди.

— Ўтириб олинг, бобой, мана жой.

Мўйсафид эса кўпларнинг таажжубига кўра, дарҳол ўтиришга шошилмади. Эшик ёнида тик тураверди. Босиқ-босиқ, ҳамма эшитадиган қилиб, истеҳзоли товушда деди:

— Жойинг ўзингга буюрсин, жиян. Ўтиравер, безовта бўлма, белимда қувватим бор, ҳали, — сўнг бироз ўйланиб турди-да, қўшиб қўйди, — Бобой эмиш! Ота дейишга, амаки дейишга тилинг бормас экан, тоға деб қўя қол!

Автобус салонига бир дақиқа ноқулай жимлик чўкди. Мўйсафиднинг салобатли ғурури ҳаммани босиб қолгандай эди. Унинг мана шу ёшида оддий ўриндиқдан кўра жиндак бўлса ҳам ширин муомалага, бир оғиз ширин сўзга кўпроқ муҳтож эканини наҳотки ҳалиги йигит сезмаган бўлса?

Бир оғиз ширин сўз. Баъзида у нон каби азиз бўлади, ҳа, нон каби қадрли. Баъзиларнинг оғзидан «Одамлар жуда нозик бўлиб кетяптими? Бир оғиз сўзни ҳам кўтариша олмайди», — деган гапларни эшитиб қоласан. Ҳа, кўтариша олмайди. Айниқса, қўпол гапларни. Бу — халқимизнинг маданий савияси тобора ортиб бораётганлигидандир.

Юқорида бир оғиз ширин сўз баъзан нон каби азиз ва мўътабар бўлади, деганимизда муболаға қилганимиз йўқ. Ҳаётда мисоллар бунга жуда кўп.

«Бундан икки йил аввал оғир касалликка учрадим, — дейди Комсомолобод район касалхонасининг бош врачига ёзган ташаккур хатида Мингбулоқ қишлоқлик кўп болали она Раъно Қосимова. — Бу касалликдан соғайиб кетганлар жуда кам эканлигини ҳам яхши билардим. Районимизнинг тажрибали врачларидан Толибжон Асронқулов ва Қаноатхон Асронқуловалар дардимга малҳам бўлишди. Бу шифокорлер оиласига катта раҳмат! Ҳар куни йўқлаб, ҳол-аҳволимдан хабар олишди. Ширин сўзлар айтиб, кўнглимни кўтаришди. Даволовчи врачнинг бир оғиз ширин сўзи, майин табассуми беморга қанчалик далда беришини яхши билсангиз керак. Шунинг учун мен мураккаб операцияга ҳам дадил кирдим... Мана, соғ қолдим. Болаларимнинг бахтига омон қолдим...»

Бола қалбининг ташқи ҳиссиётларга қанчалик таъсирчан эканлигини биз яхши биламиз. Шунинг учун ҳам болаларимизни ёшликдан хушмуомалаликка, ширинсуханликка ўргатамиз. Уларнинг қалбига яхшилик, одамийлик уруғини сочмоқ ниятидамиз. Шунинг учун ҳам гавжум чорраҳада ожиза чол ёки кампирни светофор чироғи ёнидан олиб ўтаётган пионерларни ёки йўлимиздан чиқиб, ширин салом бериб ўтувчи ўқувчиларни кўрар эканмиз, қалбларимиз ғурур ҳиссига тўлади. Аммо, ёзувчи айтганидек, нур бор жойда соя ҳам бўлади.

«Саёҳат» ресторани Шаҳрихонга кираверишдаги гавжум кўчанинг ёнгинасида жойлашган. Бу ердан йўловчилар тамадди қилиб ўтишади.

Андижонга йўлимиз тушиб, биз ҳам нонушта қилиб олиш учун ресторанга кирдик. Ҳали вақт эрта бўлганлигидан хўрандалар ҳам кам эди. Фақатгина буфет ёнидаги тўрт нафар улфат бутун ресторанни бошига кўтариб, аския қилишар, гўё бу ерда улардан бошқа ҳеч ким йўқдек.

Янги очилган «Фарғона суви»дан энди бир стакандан ичиб турган ҳам эдикки, зал эшигидан 11—12 ёшлардаги бола чопиб кириб келди. Юзлари қизарган ўзича нимадандир хурсанд. Қўлида бир сўм пул. Пулни ушлаганича, буфетчининг ёнига келди.

— Тоға, мана шу пулни майда қилиб берсангиз...

Буфетчи бир нима деб жавоб қайтаришга улгурмай, ҳалиги тўрт улфатнинг энг маҳмадонаси аскияни тўхтатди-да, болага юзланди.

— Олиб кел, жиян мана биз майдалаб берамизда!

Бола хурсанд бўлиб пулни унга узатди. Ҳалиги ширакайф йигит ҳанг-манг бўлиб қолган боланинг кўз ўнгида бир сўмликни майда-майда қилиб ўн бўлакка бўлди-да, болага узатди.

— Мана, майдалаб бердикда, — у ўзининг аҳмоқона ҳазилидан хурсанд бўлиб, тиржайди.

Бола бир дақиқа нима дейишини билмай қолди. Сўнгра қоп-қора кўзларидан ёш тирқиради. Ким билсин, бу пулни у аясидан мороженое сотиб олиш учун сўраб чиққандир ёки бўлмаса «Шаҳрихончи» командасининг бугунги бўладиган ўйинига билет олмоқчидир...

Шу пайт буфетчи дарҳол болага юзланди.

— Буёққа кел, жиян, — деди у боланинг қўлидан пулнинг парчаларини оларкан, мулойимлик билан деди. — Бу амакинг фокусчи. Хафа бўлма. Мана, қара, пулингнинг парчаларини бу чўнтакка соламизда, бериги чўнтагимиздан уни танга қилиб чиқарамиз.

Буфетчи бошқа чўнтагидан ўнта ўн тийинликни санаб, болага узатди. Боланинг кўзларида қувонч чақнади. Ҳайрият, унинг катталарга, адолатга бўлган ишончи сўнмади. Бола чиқиб кетгач буфетчи ҳалиги йигит ва унинг шерикларига юзланди.

— Тарбия кўрмаган экансизлар. Бойваччаликни уйда қилинглар. Ресторанни эса... тезроқ бўшатиб қўйинглар.

Хушмуомалалик. Турмушимиз тобора тўкроқ, маданийроқ бўлиб боргани сари бу тушунчанинг ҳам қиммати тобора ортиб бораётир. Ахир киши фақатгина нон билан тирик эмас, деган нақл бор халқимизда.

«Хушмуомалаликдан бўлак биз учун жуда арзонга тушадиган ва қиммат баҳоланадиган ҳеч нарса йўқ» деган эди буюк Сервантес. «Дон Кихот»нинг автори айтган бу сўзлар ҳали ҳам ўз қадр-қимматини йўқотгани йўқ.

Қ. СОБИРОВ,

Андижон область, Комсомолобод райони.

АҲОЛИ ХИЗМАТИДА

ВЕРХНЕ-ВОЛИНСК посёлкасида район матлубот жамиятининг қандолат цехи қурилганига 30 йилча бўлиб қолди. Унинг асосчиси Самед оға Исаевдир. Шу вақт ичида цехнинг иши яхшиланиб, маҳсулотлар хили кўпайибгина қолмай, намунали, сифатли товарлари билан халқ орасида обрў қозонди. 1979 йилнинг ёз ойларида районимиз марказида ўтказилган қишлоқ қандолатчиларининг республика кўрик-конкурсига вакилларимиз 48 хил маҳсулот тавсия қилдилар. Жюри аъзолари якдиллик билан биринчи ўринни районимиз қандолатчиларига беришди. Республиканинг турли районларидан келган 40 та коллектив ўртасида биринчиликни эгаллаш ғоят фахрли эди.

Сўнгги йилларда цехда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар тури яна 18 хил кўпайтирилди. Хажми эса деярли икки баравар ошди. Райондаги 10 та колхоз ва совхоз, 34 та мактаб, бошқа ўқув юртлари ва саноат корхоналарида ҳар куни янги пиширилган кондитер маҳсулотларини харид қилиш мумкин. Ҳатто Гулистон шаҳри ва Гулистон районидаги савдо точкаларига ҳам маҳсулот етказиб беряпти.

ҚАНДОЛАТ УСТАЛАРИ

Самед оға Исаев бошчилик қилаётган цехда Ҳанифа Дўстиёрова, Зулфия Ҳасанова, Тамара Бенапиева, Анора Авазова, Гулбаҳор Оқмуродова, Гулсанам Сайфатова, Нозли Сайфатова каби ажойиб қандолатчилар етишиб чиқди.

6-разрядли мастер, торт ва пирогларнинг чинакам устаси Нозли Сайфатова ўз маҳоратини республика конкурсларида уч марта намойиш этди. Икки марта иккинчи, бир марта биринчи ўринни олишга муваффақ бўлди.

Яқинда Сирдарё область озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналарининг КПСС XXVI съезди шарафига бағишланган кўрик-конкурсида ҳам районимиз вакиллари биринчи ўринни олишди.

Цех ишчилари ҳар ойда ўрта ҳисобда 45—50 тоннадан маҳсулот ишлаб чиқаришмоқда. Бу йил маҳсулот ҳажмини 1,5 баравар кўпайтириш ва турини 70 хилга етказиш мажбурияти олинди.

Сирдарё область матлубот жамияти правлениеси бизнинг кондитер цехимиз қошида қандолатчиларнинг область мактабини очишни мўлжалламоқда. Қандолатчилар ўз тажрибаларини бошқаларга ўргатишга ҳамиша тайёр.

Қ. МУРОДОВ,

Ворошилов район матлубот жамияти правлениесининг раиси.

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАҲРАМОНЛАРИ ИЗИДАН

«ЮКСАК МУКОФОТГА ЛОЙИҚ...»

Улар оилада тўрт ака-ука эдилар. Карим, Райим ва Фармон она-Ватан ҳимоясига — фронтга кетдилар. Хуррам анча ёш бўлганлиги учун онаси билан қолди. Оға-инилар турли ерларда жанг қилдилар. Лекин улардан ҳеч қайсиси қайтиб келишмади. Улар ҳақида на ота-оналари, на ҳамқишлоқлари хабар топмадилар. Фақат қора хат олдилар. Оға-инилар оналарига жуда кам хат ёзишган. Қайтиб келганларидан сўнг ҳаммасини батафсил ҳикоя қилиб беришга ваъда беришганди.

...Йиллар ўтди. Ўтган йили Хуррам Йўлдошев Вильнюс шаҳридан хат олди... Бу шаҳарда унинг акаси Фармонни билишар экан...

Гвардия ефрейтри Ф. Йўлдошев 1922 йилда Самарқанд область Каттақўрғон районидаги «Чимбой обод» колхозида туғилган. Маҳаллий мактабда ўқиган. Кейинчалик шу колхозда бухгалтер бўлиб ишлаган. Уруш бошлангандан сўнг у фронтга кетган.

1944 йил баҳори. Гвардия ефрейтори Ф. Йўлдошев танкка қарши 76 миллиметрли қуролнинг наводкачиси эди. Улар Кубанда жанг қилишди. Кейин Украинага ўтишди. Бу 1944 йил 14 мартида Николаевск областининг Жовтнево районидаги Бармашово қишлоғида содир бўлган эди. Танклар ва ўзи юрар артиллерия мададида душманга қарши ҳужум давом этарди. Машиналар орқасидан пиёдалар батальони бормоқда. Расчётлар жангга кирдилар. Фармон Йўлдошев ўт очди ва душман танкини мажақлади.

Учинчи қарши ҳужумда расчётнинг барча аъзолари ярадор бўлишди. Қурол олдида ёлғиз Фармоннинг ўзи қолди. У ҳамма ишни бажарарди. Ўзи снарядларни олиб келар, ўқлар ва отарди. Ярадор қуролдошларини панага элтиб қўйди. Снарядлар тугаганидан сўнг у қўл пулемётидан ўқ уза бошлади. Гитлерчилар Бармашово қишлоғи этакларини эгалладилар. Совет жангчилари группаси, улар орасида Фармон ҳам ўровда қолиб кетишди. Улар ўзимизникиларга қўшилиб олишлари мумкин эди. Лекин улар бундай қилишмади. Агар шундай қилишса ярадорларни фашистлар ихтиёрига ташлаб кетишга тўғри келарди. Фармон душман қуршовида 12 соат жанг қилди. Уч марта ярадор бўлди...

Артиллериячини мукофотга тавсия қилишди. Тавсияномага 4-гвардиячи отлиқлар корпусининг командири, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони гвардия генерал-лейтенанти И. А. Плиев имзо чекди. Кейин бу тавсиянома 3-Украина фронти қўмондони армия генерали Ф. И. Толбухинга юборилди. Иккала ҳарбий бошлиқ ҳам бир хил резолюция қўйдилар: «Юксак мукофотга муносиб...».

СССР Олий Совети Президиумининг 1944 йил 13 сентябрь Фармонига мувофиқ гвардия ефрейтори Фармон Йўлдошев Ленин ордени билан мукофотланган. Бахтга қарши бу мукофот унинг ўлимидан сўнг берилган. Бундан артиллериячининг ўзи ҳам бехабар бўлган. Бу ҳақда унинг қариндош-уруғларига ҳам маълум қилиша олмаган.

— Вильнюсдаги мактаб ўқувчилари нима учун қаҳрамон ўзбек ўғлонини билишади, — деган савол туғилиши табиий. Вильнюс шаҳридаги 37-ўрта мактабнинг изтопарлари узоқ йиллардан буён Ленин ордени кавалерлари тўғрисидаги материалларни тўпламоқдалар. Улар кутубхоналарда бўлиб уруш йилларидаги газеталарни варақлаб чиқишди, архивларга бориб келишди. Ана шунда жасур ўзбек ўғлони ҳақидаги маълумотларни ҳам топишди.

П. ФРОЛОВ,

Литва ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи.

БИР ҚИШЛОҚ МУАММОСИ

ЧАЛА ҚОЛГАН ИШЛАР

УРГАНЖИ қишлоғида 1400 дан зиёд аҳоли яшайди. Бир неча маданий-маиший хизмат кўрсатиш муассасалари аҳоли хизматида. Лекин шунга қарамай айрим камчиликлар дилимизни хира қилиб келмоқда. Қўшработ районидаги Эргаш Жуманбулбул ўғли номли совхоз территориясида жойлашган қишлоғимиз ўртасидан Каттасой суви оқиб ўтади. Бироқ экинларни айни суғориш пайтида бирдан сув келмай қолади. Шуни ҳам айтиш керакки, эски ва янги қазилган қудуқларимиз ҳам бор. Аммо улар октябрь ойининг охирига бориб эҳтиёжимизни қондиролмай қолади. 1978 йили совхоз ва бўлим раҳбарлари аҳолини водопровод суви билан таъминлашни ўз зиммаларига олган эдилар. Ваъда бажарилди. Водопровод фойдаланишга топширилди. Лекин қишлоғимизнинг йигирмадан ортиқ хонадони сойнинг бошқа томонида жойлашгани сабабли сувсиз қолиб кетди.

Шу кеча-кундузда қишлоғимизда яна бир нарса муаммо бўлиб турибди. Бундан бир неча йил аввал қишлоғимиз кўчаларига тошлар тўкилиб, асфальт ётқизила бошланган эди. Бироқ бу иш чалалигича қолиб кетди. Автобус қатнови ҳақида ҳам юқоридаги фикрларни айтиш мумкин. Қишлоқ аҳли: «Бизда транспорт хизмати қачон яхши йўлга қўйиларкин?» деб умид қилишмоқда. Урганжида меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш ҳам талаблар даражасида эмас. Бу ҳақда тегишли ташкилотларга бир неча бор мурожаат қилдик. Аммо ҳалигача натижа йўқ.

Ҳурматли редакция! Бир группа уруш ва меҳнат ветеранлари номидан илтимос қиламиз. Совхоздаги камчиликларни тезроқ бартараф этишда ёрдамингизни аямасангиз.

Д. ҲАСАНОВ,

Улуғ Ватан уруши ветерани, пенсионер.

38 ЙИЛДАН СЎНГ

Киров районидаги «Москва» колхозининг бухгалтери, Улуғ Ватан уруши инвалиди Абдураҳмон ака Олтмишевнинг яраланган чап қўли бирдан шишиб кетиб, азоб бера бошлади. У шу куниёқ Томоша қишлоқ касалхонасининг хирургия бўлимига ётқизилди. Шифокорлар қўл кафти орқа суяги орасида нимадир борлигини аниқлашгач, уни Қўқон шаҳар касалхонасига ётқизишди. Касалхонанинг бош хирурги Маҳмуджон Йўлдошев томонидан қилинган икки соатлик операция ҳаммани лол қолдирди: 1943 йилда 1-Москва десантчилар дивизияси составида Ленинград мудофааси пайтида чап қўлидан ярадор бўлган Абдураҳмон аканинг қўл суяги орасига жойлашиб олган ўрик данагидай снаряд парчаси 38 йилдан сўнг ўз «ҳунари»ни кўрсатган эди.

— Ўзим ҳам ҳайронман, дейди Абдураҳмон ака Олтмишев сарғайиб кетган снаряд парчасига тикилиб, — ярадор бўлгач, уч ой госпиталда даволаниб, яна жангга кирдим. 148-гвардиячи дивизия составида Чернигов, Житомир, Киев, Курск шаҳарларини душмандан озод қилишда қатнашдим. Варшава шаҳрини фрицлардан тозалаш учун олиб борилган шиддатли жангларда яна шу қўлимдан оғир ярадор бўлиб, 1945 йил бошида қишлоққа инвалид бўлиб қайтгандим.

Буни қарангки, суяк орасига «беозор» жойлашиб олган ўқни энди сезибман. Мени операция қилган шифокорларга чексиз миннатдорчилигимни изҳор этаман.

У. ҚУРБОНОВ,

Фарғона области.

Ишчи сулоласи

ОПА-СИНГИЛЛАР

Шаҳардаги саноат корхоналарида, завод ва фабрикаларда ишчилар сулоласи сафлари тобора кенгайиб боряпти. Қуйида биргина комбинат мисолида ишчилар оиласи Ниёзовалар ҳақида гап боради.

— Опа-сингиллар Манзура ва Малика Ниёзовалар коллективимиз фахри, — дейди тўқимачилик фабрикасининг 3-цех бошлиғи Ҳамид Каримов. — Айниқса, Манзура цехнинггина эмас, комбинатнинг машъалларидан ҳисобланади. У нормадаги 16 ўрнига 30 дастгоҳни моҳирлик билан бошқаряпти. Тўқувчиликнинг нозик сирларини ўрганаётган шогирдлари ундан миннатдор.

У ишлаётган цехдаги кўргазма тахтасида Манзуранинг сурати ва: «Бу ерда коммунистик меҳнат зарбдори, мураббий Манзура Ниёзова ишлайди», ёзуви осиғлиқ турарди. Смена тугагач, унга бир неча савол билан мурожаат қилдик.

— Онамнинг ўгитлари ҳеч ёдимдан чиқмайди, — дейди у. — Бир куни чой устида шундай дедилар: «Қизим, тўқувчиликка ўқи. Шундай улкан комбинатда сендайлар ишламаса, ким ишлайди? Ҳадемай мактабни битириб сингилларинг ҳам ёнингга боришади». Бу даъваткор сўзлар юрагимга ўт ёқди. Мана, кўриб турибсиз, эндиликда 30 дастгоҳ измимда.

Беш йилдирки, Манзура Ниёзова тўқувчилик касбини эъзозлаб келяпти. У 100-ҳунар-техника билим юртининг йўлланмаси билан корхонага келганди. Ёш ишчи дастлаб саккиз дастгоҳда ишлади. Изланиши, Зинаида Павловнанинг тўқувчилик сирларини ўргатиши натижасида 16, кейин 20, кўп ўтмай 24 дастгоҳда ишлашга ўтди.

— Машҳур тўқувчи Л. Казанцева ташаббуси менда дадиллик, ўзимга ишонч туйғуларини уйғотди, — дейди Манзура. — Имкониятларимни ҳисобга олиб, кенгайтирилган зонада ишлашга ўтдим.

Дарҳақиқат, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лидия Казанцева Бухоро тўқимачилик комбинатида бўлганида иқтидорли, меҳнатсевар тўқувчи М. Ниёзова қобилиятига юксак баҳо берганди.

У ҳозирги пайтда иш вақтидан унумли фойдаланиши, ишбилармон, чаққонлиги туфайли бир дастгоҳда пландаги 24,5 метр ўрнига 33—34 метр, ҳар куни 500 метр ўрнига қарийб минг метрдан зиёд газлама тўқиб чиқармоқда.

Манзура мураббий сифатида ўн шогирдни вояга етказди. Мақсад Жўраева, синглиси Малика Ниёзова, Зулфия Маҳмудова, Зуҳра Авезова каби ёш тўқувчилар 24 тадан дастгоҳни бемалол бошқармоқдалар. Улар йиллик планни 7 ноябргача бажаришга аҳд қилишган.

Ниёзовалар сулоласи сертўлқин ёшлар оқимида фақат бир ирмоқ, холос. Гигант корхона бағрида опа-сингил Ҳанифа, Ғозия, Сафия Дилова, Фазолат, Назира, Назокат Жўраевалар, Зиёда, Зулайҳо, Муяссар, Малика, Шоира Манглиевалар камол топишмоқда. Улар ишчи ҳазрати олийлари шарафли номини астойдил эъзозламоқдалар.

Яқинда корхона бўйлаб ажойиб хушхабар қанот ёзди. Ўнинчи беш йилликда меҳнатда эришган ажойиб муваффақиятлари учун М. Ниёзова СССР Олий Совети Президиуми Фармонига биноан «Ҳурмат Белгиси» орденига сазовор бўлди. Бутун коллектив уни юксак мукофот билан муборакбод этди. Манзура табрикларга жавобан камтарлик билан шундай деди:

— Гўзаллик шайдоси бўлган халқимизни кийинтириш бахти менга ҳам насиб қилган экан, меҳнат муваффақиятларимни бундан буён ҳам кўпайтираверaман. КПСС XXVI съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этишда бор кучимни аямайман.

В. ЮСУПОВ,

Бухоро шаҳри.

Суратда: социалистик мусобақа илғорларидан опа-сингил Манзура ва Малика Ниёзовалар.

АХБОРОТ

ФАРҒОНА

ТЎҚСОН ХИЛ МАҲСУЛОТ

Риштон бадиий кулолчилик заводининг қўли гул усталари ишлаб чиқараётган идиш-товоқлар ҳамда бошқа хил кулолчилик буюмлари Иттифоқимиздагина эмас, балки кўплаб хорижий мамлакатларда ҳам маълум ва машҳур. Шуниси характерлики, корхонада маҳсулот ассортименти йил сайин кўпайиб бормоқда. Яқинда корхонанинг новатор ишчилари яратган «Чархи хашгул», «Нимкоса меҳроб» каби идиш-товоқлар кўпчиликнинг диққатини жалб этди. Корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотлар сони шу билан 90 хилга етди.

ЁШ ФИЗИКЛАР МАКТАБИ

Фарғона педагогика институтининг физика факультети ҳузурида «Ёш физиклар мактаби» очилди. Мунтазам равишда ўтиб турган машғулотларга Фарғона шаҳри ва унинг атрофидаги аҳоли пунктларидаги мактаблардан кўплаб бўлажак физиклар қатнашмоқдалар. Машғулотларни факультетнинг тажрибали ва малакали ўқитувчилари олиб бормоқдалар.

«Ёш физиклар мактаби»га областнинг турли районлари юқори синф ўқувчиларининг иштирок этиши ҳам уюштирилмоқда. Ҳозиргача тажриба машғулотларида 1000 дан зиёд ўқувчи қатнашди.

КИТОБ МАГАЗИНЛАРИ

Қўқондаги темир йўл вокзали майдонида янги китоб магазини фойдаланишга топширилганлиги шаҳар аҳолисини мамнун этди. Китоб магазини Ўрта Осиё темир йўли бошқармасининг Фарғона бўлими қурувчилари томонидан бунёд этилди. Педагогика институти территориясида ҳам китоб магазини қурилиши ниҳоясига етмоқда. Бу йил шаҳардаги «Октябрь 50 йиллиги» массивида ҳам янги китоб пассажи қад кўтаради.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Тошкент миллий музика асбоблари экспериментал фабрикаси турдош корхоналар ичида Ўрта Осиёдаги энг йирик фабрикадир. Бу ерда 32 хил музика асбоблари тайёрланади. Уларнинг тўрт хили давлат Сифат белгиси билан чиқарилмоқда. Суратда: корхонанинг илғор ишчиси Жамила Азизова.
А. Ванштейн фотоси (ЎзТАГ).

ЭЪЗОЗ

Ҳамма яхши нарса болалар учун! Доҳий В. И. Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ ёш авлод ҳақида ғамхўрлик қилишга жуда катта эътибор бериб ана шу шиорни ўртага ташлаган эди. Граждандар уруши, очарчилик туфайли қаровсиз қолган болаларни давлат қарамоғига олиш бундай ғамхўрликнинг дебочаси бўлди.

Фарғона водийсида ҳам бир қанча болалар уйлари очилди. Қўқондаги 3-болалар уйи ташкил этилишида бошқош бўлган ажойиб мураббий Л. Фейгин узоқ йиллар давомида унга директорлик қилди. Бу ерда иш улкан совет педагоги А. Макаренко тажрибаси асосида ташкил этилган бўлиб, меҳнат ва коммунистик тарбия намунали йўлга қўйилган, ўз-ўзига хизмат йўсинида иш юритилар, болаларда илмга қизиқиш, янгиликка интилиш жуда кучли эди.

Яхши ният билан экилган уруғ яхши мева беради. Дастлабки йилларда болалар уйида 250 дан ортиқ етим-есирлар тарбияланди. Мураббийлар уларга меҳнатсеварликни, софдиллик ва она-Ватанга нисбатан меҳр-муҳаббат туйғуларини сингдира билдилар. Бу даргоҳдан кўпгина истеъдодли олимлар, фан заҳматкашлари, ёзувчилар, санъат арбоблари етишиб чиқди. Жумладан йигирманчи йилларда болалар уйи музика тўгарагининг энг актив иштирокчиларидан бири бўлган Сулаймон Юдаков эндиликда республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати. Ўша кезларда деворий газетада мақола, лавҳа ва жажжи очерклари билан қатнашиб юрган Ёқуб Ҳаимов ҳозир СССР Ёзувчилар союзи аъзоси, қатор ҳикоя, қисса ва романлар автори. Унинг Малик Раҳмон билан ҳамкорликда ёзган «Ҳаёт-мамот» романи ўзбек, рус, тожик тилларида нашр этилган.

Қўқондаги ана шу болалар уйи ўзининг 60 йиллигини нишонламоқда. Ўтган давр мобайнида бу ерда қанчадан қанча етим-есирлар партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрликлари остида ота-оналари бағридагидан ҳам зиёда тарбия топдилар ва эндиликда халқ хўжалигимиз турли жабҳаларида меҳнат қилмоқдалар.

Е. МОРДУХАЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ
ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ
1981 — 1982 ўқув йили учун
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
кундузги бўлимга

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Агрохимия ва тупроқшунослик, агрономия, мева-сабзавотчилик ва узумчилик, усимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик, зооинженерлик, ўрмон хўжалиги, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва иқтисод, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби.

ФАРҒОНА ФИЛИАЛИГА:

Агрономия, зооинженерлик, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва иқтисод, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби.

Институт ва унинг Фарғонадаги филиали: агроном-тупроқшунослар, далачилик агрономларини селекция ва уруғчилик, шоликор, суғориладиган ерлар деҳқончилиги, мева-сабзавотчилик, ёпиқ жойларда сабзавот етиштириш, ўсимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик агрономларини, кенг профилдаги зооинженерларни, ўрмон хўжалиги инженерларини, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва иқтисод ҳамда қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди.

Аризалар 20 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

Ариза институт ректори номига ёзилиб, унга қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: тўлиқ ўрта маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асл нусхаси), тўртта фотосурат (3х4 см.), медицина справкаси (286-форма), иш жойидан характеристика, меҳнат дафтарчасидан корхона ёки муассасада тасдиқланган кўчирма.

Ўрта мактабни битирганлар мактаб директори, синф раҳбари ва комсомол комитети секретари тасдиқлаган характеристикани топширадилар.

Институтга кирувчилар ҳарбий билет (ҳарбий рўйхатдан ўтганлиги ҳақида гувоҳнома) **ва паспортларини шахсан кўрсатадилар.**

Институтга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар:

агрохимия ва тупроқшунослик, агрономия, мева-сабзавотчилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик, зооинженерлик мутахассисликларига — химия (оғзаки), **физика** (оғзаки), **биология** (оғзаки);

Қишлоқ хўжалигида иқтисод ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш ҳамда қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби мутахассисликларига — математика (оғзаки), **география** (оғзаки), **биология** (оғзаки);

Ўрмон хўжалиги мутахассислигига — математика (оғзаки), **физика** (оғзаки), **химия** (оғзаки).

Булардан ташқари барча абитуриентлар рус ёки ўзбек тили ва адабиётидан иншо ёзадилар.

Камчил мутахассисликларга (ўрмон хўжалиги мутахассислиги — 1521) ўрта умумтаълим мактабларини олтин медаль ва мутахассислиги институт мутахассислигига мос ёки унга яқин ўрта махсус билим юртларини имтиёзли диплом билан тугатиб кираётган шахслар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар. Ҳамда шу мутахассисликка кираётганларнинг ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжатларида ўртача баҳолари 4,5 балдан кам бўлмаган тақдирда мутахассислигига яқин бўлган иккита фанлардан имтиҳон топшириб 8 ва ундан юқори балл тўпласалар қолган имтиҳонларни топширишдан озод этиладилар. Бирорта фандан «уч» баҳо олганлар эса қолган имтиҳонларни ҳам топширадилар.

Ўрта мактабни олтин медаль ёки ўрта махсус ўқув юртларини имтиёзли диплом билан тугатганлар фақат битта имтиҳон: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва иқтисод, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби мутахассисликларига кирувчилар — математикадан (оғзаки), қолган мутахассисликларга кирувчилар эса химиядан (оғзаки) имтиҳон топширадилар. «Аъло» баҳо олганлар кейинги имтиҳонлардан озод этиладилар.

Барча кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширганлардан икки йил ва ундан ортиқ ёки ҳарбий хизмат стажи бўлганлар, колхоз, совхоз ва бошқа қишлоқ хўжалик ташкилотларидан, хўжалик ҳисобига ўқитиш йўлланмаси билан келганлар институтга қабул қилинишда имтиёзли ҳуқуқлардан фойдаланадилар.

Институтга қабул қилинганлар умумий асосларга мувофиқ стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Институт адреси: 700183, Тошкент — 183, Халқлар дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалиги институти (9, 102, 115 ва 117 автобуслар, 10, 14, ва 23 маршрут таксилари билан бориш мумкин).

Фарғона филиали: 712002, Фарғона, Озарбайжон кўчаси, 2 «а»-уй.

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги, Ўзбекистон ССР илмий-техника кон жамияти республика правлениеси ва

ТОШКЕНТ ТЕХНИКА УЙИ
10—12 ИЮНЬ КУНЛАРИ
Урта Осиё республикалари геология ташкилотларида илмий-техник ахборот ва тарғибот тўғрисида

РЕГИОНАЛ-СЕМИНАР ЎТКАЗАДИ

Семинар соат 10.00 да техника уйи Тошкент шаҳар, Ленинград кўчаси, 48-уй (конференц зали)да бошланади.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
БИООРГАНИК ХИМИЯ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

оптик-аналитик группа катта ва кичик (2 ўрин) илмий ходимлари: физиологик актив бирикмаларнинг рентген-структура анализи ва электрон парамагнит резонанси ихтисоси бўйича.

Конкурс муддати — 8 июлгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, ГСП, М. Горький проспекти, 83-уй, кадрлар бўлими.

●

«ТАШМЕТРОСТРОЙ»
трестининг
ЭКСПЛУАТАЦИЯ, ПРОКАТ ВА УСКУНАЛАР РЕМОНТИ БЎЙИЧА КОНТОРАСИ (КЭПРО)

ТУГАТИЛДИ

Ҳамма даъволар тугатиш комиссияси томонидан 30 июнгача қуйидаги адресда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, К. Шарипов кўчаси, 27-уй.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/VI да **Кузнинг биринчи куни,** 11/VI да **Ун учинчи раис,** 12/VI да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/VI да **Ҳижрон,** 11/VI да **Ужарлар,** 12/VI да **Ишонмасанг ўламан.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 10, 11, 12, 13/VI да **ЛИРИКА ВА КУЛГИ КЕЧАСИ.**

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия комитети ва жамоат ташкилотлари ҳамда ўзбек ва қозоқ филологияси факультети коллективи умумий тилшунослик кафедрасининг доценти, филология фанлари кандидати

Неъмат Исматович ИСМАТУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг чет элларга радиоэшиттиришлар бошқармаси коллективи муҳаррир Ф. Исматуллаевага отаси

Неъмат ИСМАТУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

СПОРТ

ЧИМ ХОККЕЙ:

ЧАВГОН ЎЙНАТИБ

Брюссель шаҳрида Европа чемпионлари кубоги учун ўтказилган учрашувлар якунланди. «Андижанка» командаси қизлари дастлабки учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказиб, қимматли учта очко жамғарган эдилар. Кейин (Амстердам» клуби билан ўйнаб (0:1), имкониятни бой беришди. Сўнг хоккейчиларимиз 5—6 ўринлар учун курашадиган бўлдилар. Улар ҳал қилувчи учрашувни Уэльснинг «Пенант» командаси билан ўтказиб, дарвозага 4 та жавобсиз тўп киритдилар. Шундай қилиб, андижонлик хоккейчи қизлар чемпионлар кубоги учун курашда илк бор иштирок этиб 5-ўринни олишди.

Эркаклар олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг навбатдаги тур ўйинлари ўтказилди. Бунда самарқандлик спартакчилар «Андижанец» командасини қабул қилишди. Учрашувда 0:0 ва 1:2 ҳисоблари қайд қилинди. Шундай қилиб, самарқандлик хоккейчилар ҳисобидаги очколар 10 тага етди, андижонликлар эса 9 та очко тўплашди.

БАҲСЛАР, МАРРАЛАР, ҒОЛИБЛАР

● **ГИМНАСТИКА.** Тошкентдаги «Ёшлик» спорт аренасида спорт гимнастикаси бўйича ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақалари ниҳоясига етди. Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI спартакиадаси финал ўйинларига тайёргарлик тарзида ўтказилган бу мусобақа ўзига хос кўрик вазифасини ўтади. Мутахассислар мусобақа мобайнида гимнастикачиларнинг машқлари мураккаблашганлиги ва маҳоратлари ўсганлигининг шоҳиди бўлдилар. Мусобақада иштирок этган республикамиз вакилларидан тошкентлик С. Катков эркин ва спорт отидаги машқлари учун олтин медалларни қўлга киритди. Олмалиқлик В. Кенжаева брусьяда машқларни бажариш бўйича бронза медалига эга бўлди.

● **ФУТБОЛ:** Иккинчи лига коллективлари ўртасида пешқадам бўлиб турган Фарғонанинг «Нефтяник» командаси ҳисобидаги очколар навбатдаги учрашувлардан кейин 24 тага етди. «Янгиер» — 22. Самарқандлик динамочилар эса 21 очко билан иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллаб турибди.

ДАМ ОЛИШ ЗОНАСИ

Зомин районининг гўзал Ўриклисой оромгоҳида «Джизакстепстрой» территориал бошқармасига қарашли янги ҳордиқ зонаси ишга тушди. Зона ҳар бири 50 ўринли 2 корпус, ёзги чойхона ва бир нечта коттежлардан иборат. Бу ерда бир йўла 125 киши дам олиши мумкин.

Ҳордиқ зонасига ишлаб чиқаришда энг юксак кўрсаткичларга эришган илғорлар бепул йўлланма билан юборилади. Бу ерда улар врач назорати остида тоғ ҳавосидан баҳраманд бўлиб дам олади. Зонани «Гидрострой» тресты ўз оталиғига олган.

АДАБИЙ МАНЗАРАЛАР

Адабиётимиз ва санъатимизнинг сергак тадқиқотчи, ҳозиржавоб тарғиботчиларидан, файласуф олим, баркамол публицист Воҳид Зоҳидовнинг кейинги йилларда уч жилддан иборат танланган публицистик асарлари, «Ҳаётбахш бадиият тароналари», «Олам безагидир одам» сингари китоблари нашр этилди. Яқинда янги монография: «Жаҳон бадиияти зарварақлари» деб номланган яна бир китоб яратилди.

Монография уч қисмдан иборат. Биринчи қисмда жаҳон бадиий тафаккурининг ноёб обидалари: ҳинд эпоси «Рамаяна» ҳамда Шекспир ва Гёте ижоди ҳақида мубоҳаса қилинади. Иккинчи қисмда рус ва қардош халқлар адабиёти, ўзаро адабий ҳамкорлик, М. Ю. Лермонтов, Н. Г. Чернишевский, Л. Н. Толстой, М. Горький, М. А. Шолохов, Махтумқули, Бердақ, Самад Вурғун, Чингиз Айтматов, Марварид Дилбозилар ижоди тадқиқ этилади. Учинчи қисм ўзбек адабиёти ва санъатига бағишланган. Алишер Навоийнинг Нақшбанд, Ҳусайн Бойқаро билан муносабатларини улуғ мутафаккирнинг бадиий ва илмий асарларида айтган фикрлари, изҳорномалари асосида ёритиш мақсад қилинган. Шунингдек, Мужрим Обид, Комил Хоразмийлардан тортиб Боту, Ойбек, Ғафур Ғулом, Зулфия ва бошқа бадиий қалам аҳли ҳақидаги адабий-танқидий, фалсафий, публицистик мақолалар ҳам шу қисмда жамланган.

В. Зоҳидов кўп миллатли совет адабиёти, социалистик ўзбек миллий маданияти ва санъати, адабиётимизнинг чуқур ғоявийлиги, партиявийлиги, халқчиллиги, унинг тарбиявий-маърифий аҳамияти, бадиий таъсирчанлиги мавқеидан туриб баҳс очади. Муаллиф чизган жонли бадиий лавҳалар мажмуаси бағри кенглиги, фикрий тиниқлик, публицистик эҳтироснинг теранлиги билан ажралиб туради.

Тақриз

Илмий аниқлик ва концептуаллик, мантиқий изчиллик, позицион барқарорлик билан публицистик жўшқинликнинг уйғунлашуви Воҳид Зоҳидовнинг таҳлили ва тасвирига хосдир. Унинг публицистик этюдлари барҳаёт оптимизм, гўзалликка ихлос, курашчан ғоя, чуқур ижтимоий мазмун билан йўғрилган. Ўз замонасига ихлоси, таҳлили, нотиқлик маҳорати, мантиқ қудрати хусусида гапирганда унинг Вильям Шекспир ҳақида Гёте тилидан келтирилган мана бу сўзларини эслаш жоиз бўлур: инглиз мутафаккирининг «...ҳаёт ҳақиқатига содиқлиги шу қадар кучли ҳамда атрофлики, ҳаёт ҳақида унинг ўзидан кўра у ҳақда Шекспир ёзган асарни ўқиб ва ё шу асар ижросини саҳнада кўриб чуқур маълумот олиш мумкин...»

«Зарварақлар»га кирган деярли ҳамма мақолаларнинг сара, мазмундор, пишиқлигини қайд этган ҳолда, классик адабиётга оид ишлар, айниқса, бақувват, чуқур ёзилганини таъкидлаш керак. Бу муаллифнинг халқларимиз маданий меросининг теран билимдони, нозик ва собитқадам тадқиқотчиси эканлиги билан изоҳланса керак. Олим қаламига мансуб кўп сонли мақолалар, Алишер Навоий ҳақидаги фундаментал китоб ва монографиялар фикримизнинг далили бўла олади.

Махтумқули, Бердақ, Мужрим Обид, Комил Хоразмий ҳақидаги тадқиқотларда фактлар мўл, уларда хассос ижодкорлар асарларининг етакчи мотивлари, фалсафий, ахлоқий моҳияти, ростгўй ва халқчиллиги, бадиий маҳорат сирлари яхши очиб берилган. Ўтмиш адабиёт, мозийга оид тадқиқотларнинг яна бир муҳим фазилати — уларнинг замонавийлиги, бугунги куннинг долзарб талаб ва эҳтиёжларига ҳамоҳанглигидир. Масалан, «оҳидан олов чиққан ва даври рад этган» бухоролик шоир Мужрим Обидга бағишланган мақола улуғ Горькийнинг бугунги давру давронни чуқурроқ қадрлаш учун ўтмишни яхшироқ идрок этиш, сабоқ олиш кераклиги ҳақидаги доно ўгитини эслатиш билан бошланаркан, охири азиз ва ўктам ёш ватандошга мурожаатан, бахтли, фаровон социалистик ҳаётимиз ҳеч нарса билан ўлчаб, ҳеч қандай сўз билан таърифлаб бўлмас даражада соз, бинобарин уни эъзозлаш лозим, деган даъват билан якунланади.

«Зарварақлар» мутолааси муносабати билан яна бир масалага тўхташга тўғри келади. Бу — публицист маҳорати ва услубидир. Муаллифнинг ҳеч кимникига ўхшамайдиган ўзига хос фикрлаш тарзи бор. Тўғри, китобхон гоҳо ғайри одатий, синиқ, ўркачли синтаксис, мураккаб инверсия, бир қадар чигал деса ҳам бўладиган, боши — охирини топиш ҳар кимга мушарраф бўлавермайдиган жумла қурилишларига дуч келиб қолади. Бироқ, бундай жумлалар ҳам олимнинг фалсафий мулоҳазалари, самимий изҳорлари оғушида, умумий контекст ичра «тушунарли»дай, табиий намоён бўлади.

Маълумки, услубнинг яхлит ҳолда намоён бўлиши билан бирга, алоҳида олинган турли асарлар, даврлар ва мавзулар татбиқи ва талқинида ранго-ранг индивидуал услубий жилваланишлар ҳодисаси бус-бутун бадиий адабиётга, киши руҳининг муҳандислари бўлмиш ёзувчилар ижодига хос нарсадир. Адабиётшунослик эса гарчи сўз санъатига таянган таҳлилга асосланса-да, фан, назария ҳисобланиши йўриғидан, адабий-танқидий баёнда вазминлик устун туради. Бинобарин, адабиёт тадқиқотчиларининг услубини бир-биридан фарқлаш анча мушкулдир. Академик Воҳид Зоҳидовда эса таъриф билан тавсиф, баён билан тасвир, аниқлик билан манзарадорлик, мантиқ билан туйғу, ҳукм билан интуиция доимо бир-бирига эш. Айтайлик, «Ҳиндиёна мўъжиза» мақоласида муаззам Ҳиндистон билан қадимий ўзбеклар диёрининг ҳамкору ҳамдастлиги ҳақида мухтасар маълумот берилгач, бир неча минг йиллик кўҳна «Рамаяна»нинг бугунги янги, сулув, тийрак, ўзбекча таржимасига кўчилиб, шу муносабат билан заҳматкаш таржимон меҳнатининг ижодий моҳияти ҳақида ажойиб бир манзара чизилади. Бунда адабий-тарихий, эстетик жозиба кучли. «Навоий ва Нақшбанд» мақоласида эса ғоявий-фалсафий таҳлил ва талқин устунлик қилади.

Тилга олинган ана шу икки мақоланинг мазмуни ва мундарижаси шу қадар беҳудудки, улардан шарқ халқлари адабиётларида муштараклик ва хослик, таъсир ва акс таъсир, Навоий ижодининг ғоявий-мафкуравий илдизлари проблемаларини ёритишга бел боғлаган тадқиқотчилар жуда катта озиқ топишлари мумкин.

«Жаҳон бадиияти зарварақлари» муаллифнинг ижодий фаолияти айни балоғат, маъмурлик, пишиқчилик палласида турганини кўрсатади.

Ғ. САЛОМОВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети таржима назарияси кафедрасининг мудири.

С. УМИРОВ,
ТошДУ журналистика факультети партия-совет матбуоти кафедрасининг доценти.

ЭНГ ЯХШИ КАБИНЕТЛАР

Андижон область партия комитети шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг партиявий-ташкилий ишлар кабинетлари учун конкурс эълон қилган эди. Конкурс давомида 18 та янги кабинет, 77 та бурчак ташкил этилди. Олдиндан мавжуд бўлган 219 кабинет ва 647 бурчак янгиланиб, қайта жиҳозланди. Улар янги материаллар, кўргазмалар билан бойитилди.

Андижон шаҳар партия комитетининг, Ленинск шаҳар ва Балиқчи район партия комитетларининг партиявий-ташкилий ишлар кабинетлари энг яхши кабинетлар деб топилди. Бу кабинетлар область партия комитетининг I, II ва III даражали дипломлари ва қимматбаҳо совғалари билан мукофотланди.

САДАФ ТИШЛАР ОЗОР ТОПМАСИН

ШИФОКОР МИНБАРИ

Қадимда юнонларда тишинг чиройли бўлмаса, юзинг чиройли бўлмайди деган ибора бўлган. Инсон чеҳрасига кўркамлик бағишлайдиган ҳаётий омиллардан бири тишнинг табиий гўзал, текис, соғлом ҳамда бенуқсон бўлиши ҳисобланади. Тиш инсон ҳаётида, унинг сиҳат-саломат бўлишида катта аҳамиятга эга. Касалманд ва нуқсонли тишлар ошқозон-ичак касалликларигагина эмас, балки юрак, буйрак ва асаб хасталикларининг авж олишига ҳам сабаб бўлиши мумкин. Шу туфайли ҳар бир киши аввало ўз саломатлиги устида қайғуриши, бунинг учун тишларини тоза ва соғлом сақлаши лозим.

Тиш оғриғидек изтироблардарга йўлиқмаган кимса бўлмаса керак деб ўйлардик. Маълум бўлишича, Янги Гвинеяда яшовчи халқлар бу азобнинг ҳатто нималигини ҳам тасаввур қила олишмас экан. Олимларнинг фикрича, тишнинг соғлом бўлиши ўша ернинг иқлим шароитига, истеъмол маҳсулотларидаги ҳаётбахш элементларнинг мавжудлигига, энг муҳими асаб бераҳналигига боғлиқ экан. Яна шу нарса аниқландики, бу ўлкада кишилар овқатланиб бўлгач, оғизларини чайқаб, сўнг милкларини уқалар (массаж) эканлар.

Қизиғи шундаки, турмуш шароитларининг яхшиланиши тиш хасталиклари кўпайиб боришига сабаб бўлмоқда. Ана шундай хасталиклардан бири кўп учрайдиган кариес (тиш емирилиши) касаллигидир. Бутун дунё аҳолисининг 80—90 проценти шу хасталик билан оғриганлигини таъкидлашнинг ўзиёқ, унинг тарқалиш масофаси кенглигини кўрсатади.

Бу хасталик зимдан, оғриқсиз, дастлаб тишнинг ташқи қатлами — сири (эмаль), сўнгра дентин қатламининг емирилишидан бошланади. Бунда эмаль хира тортиб, қораяди ва тиш раҳи ғадир-будир бўлиб боради. Вақт ўтиши билан бу жараён тиш тўқималарининг ич-ичига тарқалиб, уларнинг юмшаши ва тиш юзасида каваk ҳосил бўлишига сабаб бўлади. Мабодо иллатланаётган тишлар ўз вақтида даволатилмаса, унинг деворлари юпқалашиб, нурай бошлайди. Кариес хасталигининг ривожланишида оғиз бўшлиғида мавжуд бўлган микроорганизм ва бошқа емирувчи омилларнинг ҳам таъсири бор. Ундан ташқари, истеъмол қилинадиган овқат таркибида кальций, фосфор, фтор каби витаминларнинг етишмаслиги ҳам хасталикнинг келиб чиқишига сабаб бўлади.

Кариесга эътибор бермай, даво чоралари олиб борилмагани тақдирда касаллик тишнинг марказига — пульпагача етади ва пульпит касаллиги бошланишига сабаб бўлади. Унинг хавфли томони шундаки, асаб толалари зарарланади. Шу сабаб оғриқ чакка, қулоқ, кўзга ҳам тарқалади. Тиббий ёрдам кўрсатилмаса, инфекция яна ҳам тарқалиб, тиш илдизи яллиғланади ва периодонтит хасталиги бошланади.

Ҳар қандай хасталик, шу жумладан, кариеснинг ҳам олдини олиш мумкин. Бунинг учун оғиз бўшлиғини озода тутиш, сифатли овқатланиш лозим. Илмий изланишлар шуни кўрсатадики, овқатнинг қаттиқроқ, дағалроқ бўлиши тиш ва жағларнинг анча бақувватлигини таъминлайди.

Соғлом тишларни муҳофаза қилиш, хасталарини даволаш мақсадида ичимлик сув манбаларига марказлаштирилган ҳолда фтор микроэлементи қўшилмоқда. Кейинги вақтларда фан ва техниканинг ривожланиши билан стоматологияда ишлатиладиган асбоблар анча такомиллаштирилмоқда.

Ҳар ким умри боқий, саломатлиги мустаҳкам бўлиши учун табиий тишни ардоқлаши, унинг қадрига етиши лозим.

М. БЕКМЕТОВ,
Тошкент давлат медицина институти ортопедия-стоматология кафедрасининг доценти.

М. НАБИЕВ,
Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10. 40 — Кутаман ва умид қиламан. Бадиий фильм. 1-серия. 11.55 — Фильм-концерт. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопрограмма. 16.05 — Концерт. 16.35 — В. Г. Белинский туғилган куннинг 170 йиллигига. 17.20 — Горичилар, қаердасиз! 17.50 — Ҳиндистон артистларининг концерти. 18.35 — Спортчилар класси. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳаётга йўлланма. 20.05 — Концерт. 20.25 — Кутаман ва умид қиламан. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли экран. 23.15 — Дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Болалар учун фильм. 12.00 — Болалар учун телетеатр. 13.00 — Ўн иккинчи кеча. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ўсмирлар учун кўрсатув. 19.00 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Пушкинхонлик. 20.10 — Ем-хашак ишлаб чиқариш резервлари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Саҳна усталари. М. Мироқилов 23.15 — Бугун оламда нима гап.

II

18.40 — Болалар учун фильм. 18.50 — Реклама. 19.05 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Барча яхши нарсалар — болаларга. 20.50 — Математика.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 — Ёш ижрочилар концерти. 9.35 — Ўзбек давлат телерадиоси хор капелласи ижросида ўзбек халқ қўшиқлари. 11.15 — Партиянинг ҳозирги даврдаги иқтисодий сиёсати. 11.25 — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг бадиий ҳаваскорлари ижро этади. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — Ёрдамчи хўжаликлар истиқболи. 14.00 — Қумқўрғонлик пахтакорлар ҳузурида. 19.25 — Ўзбек классик куйлари. 20.50 — Р. Қосимов. «Замин бекаси». Очерк. 21.00 — Москва. СССРда Монголия Халқ Республикаси маданияти кунларининг очилишига бағишланган концерт. ССР Иттифоқи Большой театридан олиб эшиттирилади. 22.30 — Татар композиторларининг қўшиқлари. 23.15 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-58-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-34, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. — 06247. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 133.